Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2021. február 11., csütörtök
LXXIII. évfolyam
33. (20709.) sz.
Ára: 3 lej
(előfizetőknek 1,43 lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Öt új oltóközpont nyílt megyénkben

Szerdán elkezdődött az előjegyzés

Oltóhely nyílt a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal vendégházában

Fotó: Nagy Tibor

Február 15-től új oltóanyag, a brit–svéd fejlesztésű AstraZeneca bevezetésével folytatódik a lakosság immunizálása a megyénkben megnyíló öt új oltóközpontban. Ezekkel összesen 15-re emelkedik a számuk megyei viszonylatban.

Bodolai Gyöngyi

Marosvásárhelyen a polgármesteri hivatal Tutaj utca 2. szám alatti vendégházában nyílik két oltóhely, Radnóton a település Iuliu Maniu utca 2. szám alatt levő sporttermében, Nagysármáson ugyancsak a városi sportteremben (a Felszabadulás – Dezrobirii utca 5. szám alatt), Nyárádtőn a városi művelődési házban (110B szám).

A már meglévő oltópontokban tovább folytatódik az előjegyzést kapott idős és krónikus betegségben szenvedő személyek, az idősotthonok lakóinak oltása a Pfizer-BioNTech- és Moderna-oltóanyagokkal.

Mint ismeretes, a kulcsfontosságú ágazatokban dolgozó személyek oltását vakcina

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje
IDEJÉBEN
megújítani előfizetését!
Ha előfizet,
BIZTOSAN
kézhez kapja
FÉLÁRON!
Telefon:
0742-828-647

Figaro házassága

A Kolozsvári Magyar Opera előadása február 11-én, csütörtökön 19 órától lesz megtekinthető, a produkció filmfelvételét Essig József készítette 2014-ben, a bemutató évében. Az előadás az opera YouTube-csatornáján lesz elérhető, 24 órán át.

4.

Hogyan tanulhatna meg jól románul a gyerekem?

A kerekasztal-beszélgetésen Vig Emese és Tőkés Hunor házigazdák három olyan kreatív pedagógussal járták körbe a témát, akik új utakat kerestek a románnyelv-oktatásra, a digitalitás lehetőségeit kihasználva próbálnak segíteni a fiataloknak az ország nyelvének az elsajátításában.

5.

Kommunikáció tanárok és diákok között

Szerencsére vannak olyan diákok, akik fel mernek szólalni, sőt eseményeket is szerveznek, ahol a diákok kérdezhetnek az iskola vezetőségétől, politikusoktól és egymástól, valamint elmondhatják a véleményüket egy nyugodtabb környezetben. Ezt a célt szolgálják a Beszéljük meg! névre keresztelt események.

10.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:
- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és preciz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:
- Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:
- Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:
- Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

A gyógyulás reményében

Bodolai Gyöngyi

Február 11-e a betegek világnapja, amely manapság még inkább felértékelődik, hisz a nagy világjárvány közepette immár a betegség évéről, sőt éveiről beszélhetünk. A félelemről és a mind jobban sűrűsödő hiány érzéséről, amelyek gondolatainkba, lelkünkbe költöztek, amióta kedves hozzátartozókat, barátokat, ismerősöket veszítettünk el az elmúlt hónapok során. És hányan szenvednek jelenleg is az intenzív terápiás osztályok barátságtalan zümmögésében, reménykedve vagy már le is mondva a gyógyulásukról, mert a tüdőt megtámadó betegség az éltető levegőt veszi el tőlük!

De nem csupán rájuk, a félelemből otthonukban szenvedő betegekre is gondolnunk kell, akik a járvány, a jelenlegi kórházi körülmények miatt féltek orvoshoz fordulni, vagy elhalasztották a jobbulásukat lehetővé tevő kezelésüket, műtétjüket.

A nap célja, hogy eszünkbe juttassa, hogy addig, amíg egészségesek vagyunk, a türelmünket megőrizve, vigasztaló, bátorító szándékkal forduljunk a betegek felé. Annál is inkább, mivel a járvány megmutatta, hogy mindnyájan mennyire sebezhetők vagyunk, akár ezeknek a parányi, szabad szemmel nem látható vírusoknak a támadásával szemben is. Mi, a nagy, erős, okos emberek, akik azt hisszük, hogy bennünket semmi baj nem érhet, amíg nem tapasztaljuk meg, ahogy „a test lehúz és magához nyomorít”.

Mindezen túl azért születhetett meg ez a világnap, hogy az egyház

(Folytatás a 3. oldalon)

FEBRUÁR

11., csütörtök

A Nap kel
7 óra 33 perckor,
lenyugszik
17 óra 41 perckor.
Az év 42. napja,
hátravan 323 nap.

Isten éltessen!

Ma **BERTOLD** és **MARIETTA**, holnap **LÍVIA** és **LÍDIA** napja.
LÍVIA: latin nemzetségnév női alakja, jelentése: kékes, ólomszínű.
LÍDIA: görög eredetű, jelentése: az ókori, gazdagságáról híres Lídiából való nő.

IDŐJÁRÁS

Eső, havas eső
Hőmérséklet:
max. 11 °C
min. -10 °C

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2021. február 11.

1 EUR	4,8744
1 USD	4,0205
100 HUF	1,3619
1 g ARANY	238,0588

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 57-es iroda. Borbély Ernő, naponta 9-14 óra között, szombat – vasárnap zárva.
Tel. 0742-828-647

Megyei hírek

Több mint száz új fertőzött

Február 10-éig, szerdáig a járvány kezdete óta Maros megyében összesen 17.238 koronavírus-fertőzöttet azonosítottak. A tegnapi adatok szerint 24 óra alatt 107 új esettel nőtt a fertőzöttek száma, az érintetteknek korábban nem volt pozitív koronavírus-tesztjük. Az új betegek mellett megyeszinten 20 személynél már korábban kimutatták a fertőzést, és a megismételt teszt is pozitív lett. A Maros Megyei Közegészségügyi Igazgatóság adatai szerint szerdán 153 Covid-19-fertőzöttet kezeltek a megye kórházaiban. Eddig 15.895-en gyógyultak meg – a kórházi ellátásban részesült, illetve az otthoni elkülönítésben levő személyeket is beleértve – , 1470 tünetmentes fertőzött tíz nap múlva, további 622 kérésre távozhatott a kórházból. A szerdai adatok szerint jelenleg 40 személy van koronavírus-fertőzés gyanújával beutalva. A megye kórházaiban a járvány kitörése óta tegnapig 585 fertőzött hunyt el – olvasható a prefektúra közleményében.

Panit és Mezőbodon vörös zóna

A megyei járványügyi testület február 10-i, szerdai jelentése szerint Maros megye két településén, Mezőpanitban és Mezőbodonban haladta meg a 3 ezreléket az utóbbi két héten jegyzett koronavírusos esetek száma. A legújabb jelentés szerint Marosvásárhely továbbra is sárga zónának számít, a fertőzöttek száma tehát 1,5 és 3 ezrelék között van.

Árvízriadó a Maroson

Péntek délig érvényes másodfokú (narancssárga) és elsőfokú (sárga) árvízriadót adtak ki a hidrológusok 21 folyó vízgyűjtő területére. A riadó hat megyét, köztük Maros megyét is érinti, itt elsőfokú készültség van érvényben a Maros és mellékfolyói esetében.

Közzétették a képességvizsga anyagát

Az oktatási minisztérium 3232-es számú, 2021. február 5-i rendelete értelmében megváltozott az idei képességvizsga és érettségi vizsga tananyaga. Az új programok megtalálhatók a Maros Megyei Tanfelügyelőség honlapján (www.edums.ro) a Hirdetések (Anunţuri) címszó alatt a február 9-i dátummal közzétett újdonságok között.

Dicsőszentmártoni borverseny

A Szent Márton borlovagrend február 18-20. között a járványügyi óvintézkedések betartásával szervezi meg a borverseny szakmai részét a dicsőszentmártoni Három Fenyő vendéglőben. A bormintákat február 15-16-17-én kell benyújtani a megszokott helyeken, saját telefonszám kíséretében, tavalyi áron (mintánként 15 lej). Dicsőszentmártonban a bormintákat a múzeum alatti székhelyen, a 3-as ajtónál lehet leadni 14-18 óra között. Az ünnepi vacsora a járványügyi korlátozások miatt elmarad, a verseny szervezői a megértést előre is köszönik. Az aranyéremmel díjazott borok tulajdonosait telefonon értesítik, és szombaton 13 órára várják a díjkiosztásra a verseny helyszínén.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Baricz Lajos

Visszatért az élet

– A betegek világnapjára –

Hányszor feküdtem már lázas betegen,
a világ leszűkült ilyenkor nekem,
sóhajtozva küldtem égbe az imát:
„Segíts Istenem, hogy túléljem a mát!”

Bár szép volt a múltam, alig érdekelt,
mivel betegségem lábamról levert,
álmaimmal együtt csendes lett a vágy –
akár csodaképpen túlélni a mát!

A jövő, ha volt, sötét képet festett –
ágyból kiszedni a törékeny testet;
miként anyám karja, ölelt át az ágy,

néha azt sugallta: „Átéled a mát!”
Aztán, csodamód, visszatért az élet:
hála van szívemben – itt vagyok, élek!

Bővítik a villanyhálózatot

Saját alapokból végeztetett hálózatbővítési beruházást a nyárádszeredai önkormányzat a városszéli övezetekben. Az egyik munkálat során a város fölötti völgyzáró gáttól indulva oszlopokat állítottak fel az elmúlt hetekben, hogy a település Jobbágyfalva felőli kijáratáig terjedő területre is kiterjesszék a villanyhálózatot, hogy az esetlegesen itt épülő lakások vagy ipari jellegű beruházások is csatlakozhassanak a közműre.

Ezzel egy időben a városközponttól északra levő részeken is állandósítani tudták az áramerősséget, ugyanis gyakran volt erre panasz a Szakadát utcában, továbbá a Récsei István utcában, a városi sporttelepen „vonalvég” volt, ezért itt is adódtak hasonló panaszok a sportpálya éjszakai megvilágítása miatt, de egyúttal nagyobb áramteljesítményt is biztosítani kell, ugyanis a sportbázison épül fel majd az uszoda is, ahol szintén nagy lesz az áramfogyasztás. Mindezek megoldására a város tavalyi költségvetéséből 350 ezer lejt fordítottak, a munkálatokat még tavaly leszerződték, de kivitelezésük átnyúlott az idei évre – mondta el lapunk érdeklődésére *Tóth Sándor* polgármester.

A városi sportbázison nagy áramteljesítményre van szükség, ezért itt is dolgoznak a hálózaton
Fotó: Gligor Róbert László

Ezzel párhuzamosan a közvilágítási hálózatot is bővítette az önkormányzat, ugyancsak saját források felhasználásával, a település Nyárádmagyarós, illetve Marosvásárhely felőli kijáratainak övezetében helyeztek el további lámpatesteket, valamint Székelytompa végén, a megyei utak elágazásától az egykori benzinkútig. *(grl)*

Szerdán délutántól ismét elszállítják Marosvásárhelyen a hulladékot

Marosvásárhelyen tegnap délutántól a Sylevy Salubriserv, a város köztisztaságáért felelős szolgáltató ismét elszállítja a szemetet.

A szemeteskocsik a város minden részén megjelentek, hogy összegyűjtsék a napokban felgyűlt hulladékot. A szolgáltató arról biztosította a polgármesteri hivatalt, hogy legtöbb 24 órán belül megtisztítja a várost.

RENDEZVÉNYEK

Háború és béke a Kaukázusban

A 2020-ban kirobbant kaukázusi háborúról, következményeiről, az örmények jelenlegi helyzetéről tart vetített képes előadást a Jerevánban élő, marosvásárhelyi származású Dajbukát László február 13-án, szombaton 16 órai kezdettel a Deus Providebit Ház Szent Mihály termében, a Marosvásárhelyi Örmény-Magyar Kulturális Egyesület szervezésében. A rendezvényre a járványügyi előadások szigorú betartásával kerül sor.

Szimfonikus hangverseny

Február 11-én, csütörtökön (ma) 19 órától szimfonikus hangversenyre várják a klasszikus zene kedvelőit a Kultúrpalota nagytermébe. A Marosvásárhelyi Állami Filharmónia és a Román Televízió Marosvásárhelyi Stúdiója közös szervezésében sorra kerülő hangversenyen a filharmónia szimfonikus zenekarát Jankó Zsolt vezényli, zongorán közreműködik Nagy Gergő. Műsoron: Mozart- és Beethoven-művek.

Szikonyország eltűnőben – könyvbemutató

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület marosvásárhelyi szervezete február 11-én, csütörtökön (ma) 17 órától filmvetítéssel egybekötött könyvbemutatót szervez, melyen dr. Barabás László néprajzkutató Szikonyország eltűnőben című könyvét mutatja be sóvidéki karácsonyi, farsangi, húsvéti szokásokat szemléltető, rövid dokumentumfilmek kíséretében. A Maros Művészegyüttes Arany János utca 2. szám alatti székhelyén sorra kerülő rendezvény házigazdája Barabási Attila, a Maros megyei EMKE elnöke. A művet P. Buzogány Árpád szerkesztő méltatja. A szerzővel való beszélgetést követően Barabás László gyűjteményében lévő felvételek nyújtanak ízelítőt a Sóvidék népszokásaiból és népzenéjéből. Közreműködik a Maros Művészegyüttes zenekara és Kásler Magda népdalénekes. A rendezvényen a járványügyi szabályok betartásával lehet részt venni, az érdeklődők a 0757-059-594-es telefonszámon jelezhetik részvételi szándékukat 9-13 óra között.

Mesejátékok az Arielben

A marosvásárhelyi Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház nagytermében február 12-én, pénteken 18 órától a Vándor Miska című előadást játssza a társulat közönség előtt. A helyek száma korlátozott, ezért előzetes helyfoglalás szükséges a 0740-566-454-es telefonszámon (naponta 9-13 óra között hívható). A közönség maszkkal, a bejáratnál történő érintésmentes testhőmérés és kézfertőtlenítés után léphet be a nézőtérre. A színház arra kéri nézőit, hogy legalább 10-15 perccel kezdés előtt érkezzenek a bejárathoz, illetve, hogy előadás végén fokozatosan, az esetleges torlódást megelőzve hagyják el a termet. A 6 év alatti gyermekeknek a maszk viselése nem kötelező. Az online előadások is folytatódnak, február 14-én, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel a Fogadó a kíváncsi hörcsöghöz nézhető meg a virtuális térben. Az előadásra az interneten lehet jegyet váltani. Pénteken 15 órától újabb epizóddal gazdagodik a Matyi és barátai című online videósorozat az Ariel színház Facebook-oldalán. A teljes sorozat ingyenesen érhető el.

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK: Antalfi Imola, Benedek István

MUNKATÁRSAK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Katalin, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁMMENEDZSER:** Borbély Ernő – **e-mail:** reklam@e-nepujsag.ro, tel. 0742-828-647.
REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn, tel/fax: 00-40-(0)265-268-854. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265/266-780 és tel/fax: 0265/266-270, közönségszolgálat: 0365/410-440, 0265/266-780. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben, tel.: 0742-828-647.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9-15 óra, péntek: 9-14 óra között, szombat vasárnap: zárva.

6423578000069
ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

Az Európai Ügyészség jóváhagyta hat romániai ügyész kinevezését

Az Európai Ügyészség (EPPO) szerdán jóváhagyta a Románia által a nemzetközi intézménybe delegált hat ügyész kinevezését, akiknek személyéről az igazságügyi tárca döntött a január 29-én megszervezett kiválasztási eljárás nyomán.

„Románia az első országok között volt, amelyek támogatták az Európai Ügyészség megalapítását. Az EPPO-nak alapvető szerepe lesz az Európai Unió pénzügyi érdekeit potenciálisan fenyegető bűncselekmények felszámolásában" – tájékoztat közleményében az igazságügyi minisztérium.

Az EPPO a közeljövőben kezdi el tevékenységét.

Az igazságügyi minisztérium január 29-én jelentette be, hogy kiválasztott hat jelöltet, akit delegálna az Európai Ügyészségbe. A következő ügyészekről van szó: Dana-Manuela Ana, Camelia-Elena Grecu, Constantin Irina, Jean-Nicolae Uncheşelu, Dana-Cristina Bunea és Florin Bogdan Munteanu.

A korrupcióellenes ügyészség (DNA) volt főügyésze, Laura Codruţa Kövesi lett az EU által 2017 áprilisában létrehozott Európai Ügyészség vezetője. Ehhez a struktúrához nem kötelező csatlakozniuk az uniós tagországoknak. Jelenleg 22 ország – köztük Románia is – tagja az EPPO-nak.

Az EPPO feladata az Európai Unió költségvetését érintő bűncselekmények, például korrupció vagy határokon átnyúló csalások, vagy a 10 millió eurónál nagyobb kárt okozó áfacsalások kivizsgálása. *(Agerpres)*

Statisztikai Hivatal:

Egyre jobban fogy a népesség

Megduplázódott tavaly a természetes népességfogyás Romániában az előző évhez képest: míg 2019-ben az elhalálozások száma 57 ezerrel haladta meg a születésekét, 2020-ban a koronavírus-járvány közepette 118 587-tel kevesebb gyermek született, mint ahány ember meghalt az országban – jelentette szerdán a statisztikai hivatal.

A legrosszabb időszak az év utolsó három hónapja volt, amikor az 52 ezret meghaladó negatív szaporulat csaknem akkora népességfogyást eredményezett, mint amekkorát a 2019-es év egészében regisztráltak. Ennek legfőbb oka az elhalálozások számának megugrása: idén decemberben már csaknem kétszer annyian (36 ezren) haltak meg, mint az előző év decemberében.

Tavaly decemberben ugyan több mint 400-zal több (csaknem 16 ezer) gyermek született, mint 2019 utolsó hónapjában, de a statisztikai intézet jelentését ismertető Hotnews.ro hírportál rámutatott: a 2020-as év folyamán az élve születések száma 40 ezerrel elmaradt az előző évihez képest.

A közlemény a világjárványnak tulajdonítja, hogy tavaly februártól kezdődően hónapról hónapra nőtt a természetes népességfogyás az előző év azonos hónapjához képest, márciustól kezdődően pedig a házasságkötések száma is rendre elmaradt az előző évihez viszonyítva.

Románia természetes népszaporulata csaknem három évtizede, 1992-ben került negatív tartományba, azóta egyre súlyosbodik a népességfogyás. Az állandó lakosság 2014-ben húszmillió alá csökkent, pedig a rendszerváltozáskor még több mint 22 millió volt.

A demográfiai adatokat az egészségügyi válság mellett az is kedvezőtlenül befolyásolja, hogy több mint négymillió román állampolgár él külföldön, akiknek zöme az aktív lakossághoz tartozik, vagyis közöttük sokan vannak olyanok, akik a gyermekvállalás szempontjából fontos 25-45 év közötti korosztályhoz tartoznak. *(MTI)*

Csevegés a színek érzékeléséről és értékeléséről

Hallom, olvasom, hogy a polgármester előzékenysége színekben is megnyilvánul. Tudomása szerint a bizánci kék a városlakók egy részének kedvelt színe. Ezért a világítást is ebben a fényosztályban képzelné el. (Utóbb elnézést kért, de az a kéken nem változtat kedveltség tekintetében.) Hiszen például Izrael és Görögország zászlajában a kék az uralkodó szín a fehér mellett, na meg világ sportolóinak színe is a kék lobogóban testesül szimbólummá, emlékeim szerint ezzel vonultak fel a derék munkás sportolók egykor május elsején, amikor a sárga nap megcsillant acélos barna izmaikon. Valamint az ég és Picasso is átestett egy kék korszakon. Az égbolt gyakrabban.

Viszont az én etnológiai tanulmányaim azt sugallják, hogy a Bizánc-hívők és Bizánc–Róma-imádók kedvelt színe a sárga. Legalábbis ezt magyarázta zsenge gyermekkoromban a vegyes lakosságú mezőségi végekről származó öregbéres mindenesünk. Sárga színnel varrják ki a falvédőt, amelyen ott is a szerető jóasszony jó ebédet főz az ő jó urának, és aki másnak vermet ás, az kubikus vagy kubista – festőtől függ. Hiszen vannak és voltak nagy piktorok, akik a sárgára, az égő, vadító sárgára esküdtek, mint például szegény füleszegett Van Gogh. Vagy az impressz- és expresszionisták némelyike, mikor Párizsban a kommün és az 1871-es német ostrom alatt csak sárgát lehetett kapni. Könnyebben sárgaságot.

Csütörtöki kimenő
– Schestyén Mihály rovata –

Emellett ne feledkezzünk meg a pirosról sem, ui. a piros – a dalban háromszor is – piros. E színnek erős az ideológiai töltete. A munkásosztály kiömlő vérétől, a hősvértől pirosult gyásztér köszöntéséig minden belefér, a Vörös Csepel (melynek hangja fel van szólítva, hogy zúgjon egy harcias munkásinduló előírása szerint), a vörös csillag, melyről Ady írta, hogy mindig ez volt az emberek reménye; persze vörös az ég alja, mondják az angyalkák Jean Effel híres Teremtés-könyvében, alighanem vihar lesz, állapítják meg, ui. másnapra Isten röpgyűlést hívott össze, mikor felfdezte, hogy előző nap valaki (vajon ki lehetett a zsufi Paradicsomban?) evett a tudás fájáról. Piros almát természetesen. Ugyanilyenbe harapott belé szegény-szegény Hófehérke, midőn gonosz mostohája (a Grimm-mesék hamis sztereotípiája) mérgezett gyümölccsel kínálta meg. Nem mosta meg előtte a gyümölcsöt, pedig hányszor figyelmeztetett Müller Ceci anyó, hogy a járványnak grasszálása idején semmit se együnk mosatlan. Még a pénz is csak mosottan jó bizonyos maffiakörökben.

És ha a hármat összerakjuk, akkor abból menthetetlenül zászlószínek lesznek. Miként a piros-fejér-kék vagy piros-fejér-zöld – bármilyen kombinációban. E színekkel például a birtokba vevést szokás jelezni, kint van az országhatáron, hogy tudd, hol jársz, ékeskedik a gépkocsik országjelzésén, és lobog a túlzott nemzetféltők gépkocsiján, ha kell, ha nem szégyelled. Marosvásárhelyen, mely a Bizánc-hitű nemzetféltők és bunkóval azonosulók számára ismét frontvárossá tehető, e színekkel mázolták át olykor a kétnyelvű helységnévtáblákat, utcatáblákat, más szólású kiírásokat. A romanizációs folyamat, mely a történészek (egy része) szerint még az ókor végén befejeződött (Galliában, Moesiában, Dáciában), e kemény legények és véglé(á)nye(o)k szerint újból aktuális. Mert elégtelennek bizonyult a száz év a színek nemzetközpontú érzékelésére.

A Székely vértanúk emlékműve, ahová rendszerint a város lakossága évente kétszer kigyűl emlékezni – nincs a bunkó hívek programjában. Kimaradtak, ui. másként alakult a történelem. Olykor különutakon járt. Ami nem mindig baj. A szoros ölelkezésben légszomjat is lehet kapni. Néha a nemzeteknek meg kell mozgatniuk tagjaikat a friss levegőn (Vö.1703–1711, 1848–1849, 1956, 1989).

Az a kis összeesküvés, ami a 19. század ötvenes éveinek elején – tegyük hozzá – elég elővigyázatlanul szövetett, legalább öt áldozatot követelt Vásárhelyen és Szentgyörgyön. Ám ennek voltak Erdélyen kívüli szálai is. A Mack-féle konjurációt Bukarestben is szőtték, tehát voltak román résztvevői is. Lehet, hogy erről csak most értesültek a Bunkócska információs óvodába járó Mázoliék, és ezt a felfedezést kívánták megosztani a város még tudatlan cikkelyeivel. Ezért került rá éjnek évadján tanúk nélkül a három szín a Jókai Mór által megverselt emlékoszlopra, mely a kivégzés helyén magasodik.

Azért az éjnek sűrű homályában, mert karácsonykor is a Jézuska vagy az angyal, a Sánta Kloósz, a kéményjáró, esetleg a jóságos Télapó (Mos Gerilla) ugyancsak ekkortájt szokta ajándékait átadni a jó gyerekeknek meg a rosszaknak, a haszontalanoknak és a kiváló tanulóknak, az apukáknak és anyukáknak, az orrukra szemüveget ejtő klasszikus nagyanyóknak és nagyapóknak, a szegénységben az ínségeseknek, az utca emberének meleg szobákban, a szobrászoknak és pingáló festőknek, meg talán... a polgármestereknek is.

Mindezt csak azért írtuk le, hogy elszórakoztassuk azokat, akik most a megfelelő hivatal előszobájában várakoznak, hogy feljelentésük nyomán közöljék velük a tettesek nevét és lakcímét, valamint a színezésért kapott, törvényben meghatározott méltó büntetésüket, mint ahogy eddig is megkapták minden alkalommal...

Ország – világ

Meghosszabbítanák a veszélyhelyzetet

Február 12-étől ismét 30 nappal meghosszabbítják a veszélyhelyzetet. Az erre vonatkozó határozatot szerdán hozta meg az Országos Katasztrófavédelmi Bizottság, és Florin-Vasile Cîţu miniszterelnök írta alá. A következő lépésben a dokumentum a kormány elé kerül, amelynek jóvá kell hagynia. *(Agerpres)*

Temes és Máramaros megye vörös zónás

Máramaros megye ismét vörös zónás, miután az elmúlt 14 napban regisztrált koronavírusos esetek ezer lakosra vetített száma 3,07-re emelkedett a kedden jegyzett 2,97-ről – tájékoztat a stratégiai kommunikációs törzs (GCS). Temes megye továbbra is vörös zónás, és itt a legmagasabb az országban a fertőzöttségi arány: a keddi 3,51 ezrelékről 3,53 ezrelékre nőtt a ráta. Bukarest változatlanul sárga zónás, itt 1,89-re tehető az ezer lakosra jutó betegek száma. Az ország további nyolc megyéje a sárga, 31 megye pedig a zöld zónába tartozik, a legalacsonyabb fertőzöttségi rátát Vrancea (0,33), Buzău (0,56), Tulcea (0,5), Hargita (0,52) és Argeş (0,61) megyében jegyzik. *(Agerpres)*

Marad az utazási támogatás az egyetemistáknak

Ludovic Orban, a Nemzeti Liberális Párt (PNL) elnöke úgy nyilatkozott szerdán a parlamentben, hogy a kormánykoalícióban még semmiféle döntést nem hoztak a közalkalmazottaknak járó pótlékokról. Azt is közölte: az egyetemisták ingyen utazhatnak majd a lakóhelyükről oda, ahol a tanulmányaikat folytatják. Ezenkívül további utazási támogatásokban is részesülni fognak. *(Agerpres)*

Védőmaszk nélkül a sportórákon

Az oktatási minisztérium támogatja, hogy a tanulóknak ne kelljen védőmaszkot viselniük a sportórákon, jelentette ki szerdán Sorin Cîmpeanu tanügyminiszter. A tárcavezető elmondta, hogy helyzetjelentést kért szerda reggel a többi európai állam által ezen a téren foganatosított gyakorlatról. Ausztriában, Belgiumban, Bulgáriában, Észtországban, Finnországban, Svédországban a tanulóknak nem kell a védőmaszkot viselniük a tornaórákon. Franciaországban sem kötelezik erre a gyerekeket, azt azonban kikötik, hogy a tornaórát kizárólag a szabad levegőn szabad tartani. Luxemburgban pedig az öltözőtől a sportteremig vagy sportpályáig viselniük kell a védőmaszkot a tanulóknak, ott leveszik, és anélkül zajlik az óra, majd a sporttevékenység végeztével ismét felveszik, és úgy mennek az öltözőbe – magyarázta a miniszter, aki az utóbbi modell gyakorlatba ültetése felé hajlik. A végső döntést ez ügyben azonban az egészségügyi miniszterrel folytatott megbeszélés nyomán hozzák meg – szögezte le. *(Agerpres)*

A gyógyulás reményében

(Folytatás az 1. oldalról)

háláját fejezze ki mindazoknak, akik a gyógyításnak szentelik életüket, nem elsősorban a pénzszerzés, a meggazdagodás érdekében, hanem mert a betegek, a szenvedők számára a gyógyulás reményét képviselik, és jót tenni jó érzéssel tölthet el minden embert.

Bár a betegség az idők folyamán mindig „hűséges" kísérője volt az emberiségnek, II. János Pál pápának köszönhetjük ezt a viszonylag fiatal, 1992 óta élő és egyre népszerűbbé váló világnapot. Nem véletlenül esett a sokat szenvedett pápa választása február 11-re. Ez a nap az apácává lett szegény francia kislány, Bernadette Soubirous születésnapja, akinek a franciaországi Lourdes-ban 1858-tól kezdődően 18-szor jelent meg Szűz Mária, s a történet színhelyét képező barlangban csodatevő forrás fakadt. A Szűzanya által közvetítőnek szánt kislány szavai hatására épült meg a gyógyító vizű forrás mellett a templom, amely később hatalmas bazilikává alakult, s ahova betegek ezrei zarándokolnak el évente a gyógyulás reményében. Sokan nem hiába, hiszen a több mint hatezer esetből 67-en valóban emberi ésszel megmagyarázhatatlan módon súlyos halálos betegségből gyógyultak meg a csodatevő forrás vizétől.

A betegek világnapján kívánunk gyógyulást minden szenvedőnek, és hitet abban, hogy a csoda mindnyájunk életében bekövetkezhet. Ha merünk hinni és tenni is érte.

Szerdán elkezdődött az előjegyzés

(Folytatás az 1. oldalról)

hiányában elhalasztották, ahogy a krónikus betegségben szenvedő 65 év alattiak is ebben a szakaszban jelentkezhetnek.

Az előjegyzés már 10-én, szerdán megkezdődött az elektronikus platformon, a családorvoson valamint a telefonos hívóközpontokon keresztül a 021.414.44.25-ös egységes hívószámon, valamint a Maros megyének biztosított 021.414.44.65-ös telefonszámon.

Február 10-ig 33.305 adag Covid-19 elleni oltóanyag érkezett Maros megyébe. Az egészségügyi dolgozók közül 9.169-et oltottak be. A második szakaszban 10.520 személy (idős és krónikus beteg) kapta meg a vakcinát, valamint 1.912 szociális otthonokban élő gondozott.

A prefektúra közleménye szerint a beoltottak közül öt esetben jeleztek enyhe mellékhatásokat. Nos, ennél sokkal több volt, de olyan enyhe tünetek, amelyek egy-két napon belül elmúltak.

Az AstraZeneca és az Oxfordi Egyetem közös fejlesztésű oltóanyagát a 18-55 év közötti személyeknek ajánlják, mert elsősorban ennek az aktív korosztálynak a képviselőin próbálták ki. Védőhatása elérheti a 82 százalékot is, az emlékeztető oltás beadását 4-12 hét elteltével ajánlják. Mellékhatásokat ezzel az oltással kapcsolatosan is feljegyeztek, de néhány napon belül azok is elmúltak.

Fotók: Maros Megyei Prefektúra

Online előadás ma este!

Figaro házassága

Wolfgang Amadeus Mozart és Lorenzo da Ponte világhírű vígoperáját mutatja be ismét a Kolozsvári Magyar Opera társulata, ezúttal online. A négyfelvonásos vígopera szövegkönyvét Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais vígjátéka nyomán Lorenzo da Ponte írta.

Kaáli Nagy Botond

Az opera Mozart és Lorenzo da Ponte – a bécsi olasz opera udvari költője – első közös munkája, Lorenzo első librettója volt a szóban forgó szöveg, a Beaumarchais-dráma átdolgozása, amely a maga korában rendkívül ellentmondásosnak számított, mert az első éjszaka kegyúri jogának tematikáját boncolgatta, ráadásul a szolgák megszégyenítik benne uraikat. A művet emiatt – holott sikeresnek számított –, bemutatója után rengeteg támadás érte, hiába lelkesedett érte II. József császár. Az 1786-os vegyes sikerű bécsi ősbemutatót követően végül az 1787-es kirobbanó monzai siker után indult el világhódító útjára Mozart és da Ponte első „igazi” operája.

A Kolozsvári Magyar Opera előadása *február 11-én, csütörtökön 19 órától* lesz megtekinthető, a produkció filmfelvételét Essig József készítette 2014-ben, a bemutató évében. Az előadás az opera YouTube-csatornáján lesz elérhető, 24 órán át.

„A Figaro-sztori a felvilágosodó Európa jellemző kultúrtörténeti fabulája, hatalmi viszonyrendszereket ütköztető vándorhistória. Beaumarchais elhíresült színművei (A sevillai borbély, Egy őrült nap, avagy Figaro házassága) közismertté, a vígjátékok alapján írott operák pedig népszerűvé (Paisiello), világhírűvé (Rossini), egyetemessé (Mozart) emelték történetét. Pedig...

Címszereplőnk esküvője Susanne-nal, a grófnő komornájával váratlan akadályba ütközik. Gazdájuk, a gróf ragaszkodik feudális előjogához az első éjszakát illetően, holott korábban visszavonta azt. Pénzzel, ígéretekkel, zsarolással kívánja érvényre juttatni vágyait, de szándéka a vőlegény tudomására jut. Fondorlatra fondorlat a válasz: Figaro – éles eszű menyasszonya, no meg a csalódott feleség támogatását bírva – csapdát állít. Terveik szerint az apród Cherubino ölti magára Susanne öltözékét, hogy egy szerelmi légyotton tegyék nevetségessé a csábítót.

Öt klasszikus archetípus, akik mellékszereplők és/vagy rendkívüli események sokaságával találják szembe magukat minduntalan. Küzdelmeik az utolsó pillanatig kételyeket támasztanak a végkifejletet illetően, míg végül győz a jó, illetve az individum, ahogy egy kiváló korabeli vígjátékhoz illik. Az említett jelentőség tehát nem a formai megoldásban keresendő!

Figaro házassága kétségtelenül a szórakoztató cselekményszövés legjobb hagyományait követi, miközben a helyzet- és jellemkomikumok, a groteszk – mai szemmel is szinte az abszurditásig fokozott – elemek kivétel nélkül a szerző rendszerkritikájának eszközei. Arra pedig akad igény, minden időben” – írja a produkcióról a rendező, Novák Péter.

Az előadás szereposztása a következő: Almaviva gróf – Balla Sándor, Rosina grófné – Egyed Apollónia, Susanne, a szobalánya – Covacinschi Yolanda, Figaro, a gróf komornyikja – Sándor Csaba, Cherubino, a gróf apródja – Veress Orsolya, Marcellina, házvezetőnő – Hary Judit, Basilio, zenemester – Szabó Levente, Bartolo, orvos – Mányoki László, Kertész – Kovács Ferenc, Barbarina, a lánya – Fülöp-Gergely Tímea, Don Curzio, bíró – Rétyi Zsombor. Zenei dramaturg: Duboczky Gergely. Fordítás: Schéner Ildikó. Díszlettervező: Venczel Attila. Jelmeztervező: Ledenják Andrea. Koreográfus: Bordás Attila. Karigazgató: Kulcsár Szabolcs. Hangversenymester: Barabás Sándor, Ferenczi Endre. Ügyelő: Gállfy Erzsébet.

Súgó: Kondrát Bea, Kostyák Júlia. A rendező munkatársa: Gombár Annamária. Vezényel: Horváth József. Rendező: Novák Péter.

Május 7-ig folytatjuk az aláírásgyűjtést

2021. február 7-én véget ért a nemzeti régiókért indított európai aláírásgyűjtés harmadik szakasza. Az egymillió támogató aláírás teljesítése után most végre meglett a hetedik, sőt a nyolcadik és kilencedik tagállami alsó küszöb is, miután ezt Spanyolország, Szlovénia és Lettország is teljesítette. Ezzel a Székely Nemzeti Tanács és európai partnerei által indított kezdeményezés lett az egyetlen sikeres polgári kezdeményezés a koronavírus-világjárvány idején.

A siker kötelezettségeket ró ránk. Ezen belül három kihívásra kell felelnünk.

Az első, hogy február nyolcadikától folytatjuk az aláírásgyűjtést. Ahogy története során mindig, a Székely Nemzeti Tanács most is azt az alapelvet követi, hogy minden jogszerű eszközt igénybe kell venni a magyar érdekek érvényre juttatásáért. A vonatkozó szabályok alapján elmondhatjuk, hogy egy kezdeményezés aláírásgyűjtése nem akkor ér véget, amikor a sikerességi kritériumok teljesülnek, hanem amikor az aláírásgyűjtésre adott idő lejár. Ez természetes körülmények között tizenkét hónap lenne, azonban a koronavírus-járvány magával hozta a határidő többszöri meghosszabbítását. Az újabb hosszabbítások háromhavonta esedékesek mindaddig, amíg a tagállami járványellenes intézkedések akadályozzák az aláírásgyűjtést. Így – mivel a legtöbb uniós tagállamban még fennállnak a korlátozások – várhatólag 2021. május 7-éig folytathatjuk az aláírásgyűjtést. Ez lesz az aláírásgyűjtés negyedik és egyben utolsó szakasza. Ez egy olyan lehetőség, amellyel élnünk kell, és amellyel élni is akarunk. Újabb támogató aláírásokat kell szereznünk azokban az országokban is, ahol csak néhány százalékkal léptük túl az alsó küszöböt, de dolgoznunk kell azon is, hogy újabb nemzeti régiókat kapcsoljunk be a mozgalomba. A jelszó tehát: „Május hetedikéig Székelyföldért megmozgatjuk Európát!”

A második kérdés, hogy milyen ütemterv szerint hitelesíttetjük az aláírásokat, nyújtjuk be a sikeres kezdeményezést a Bizottságnak, és élünk azzal a jogunkkal, hogy célkitűzéseinket részletesen elmagyarázzuk a Bizottságnak, és nyilvános meghallgatás keretében mutassuk be az Európai Parlamentnek is.

Végül a harmadik és a nemzeti régiós érdekvédelem sikere szempontjából talán legfontosabb kérdés, hogy hogyan használjuk fel más nemzeti közösségekkel kialakított kapcsolatainkat, hogyan fejlesztjük az aláírásgyűjtést összeurópai mozgalommá, és hogyan alapozzuk meg az európai nemzeti régiók szövetségének intézményesítését. Ez jelenti a hosszabb és nehezebb feladatot, azonban segítségünkre lesz az aláírásgyűjtés során együttesen végzett munka tapasztalata. A közös munka és a közös siker közelíti a régiókat egymáshoz, alkalmat ad a tanulásra, és ez erősebbé, szilárdabbá teszi az összetartást.

Feladatunk lesz az új partnerekkel, szövetségesekkel egyeztetni a terveket, megtalálni a közös célokhoz szükséges eszközöket, amelyek végül az Európai Unió intézményei előtt nemcsak sikeressé, de eredményessé is teszik a kezdeményezést. A különböző nemzeti régiók eltérő helyzete összetetté, bonyolulttá teszi ezt a feladatot, de meggyőződésünk, hogy ezt az akadályt is le fogjuk küzdeni. Készek vagyunk részletesen tájékoztatni bármely európai uniós állam hatóságát, illetve nemzetközi fórumokat a terveinkről, további lépésekről, hogy mindenki számára egyértelművé tegyük, milyen célokat követünk. Világossá akarjuk tenni azt, hogy a Székely Nemzeti Tanács polgári kezdeményezése egyformán szolgálja a nemzeti régiók, a tagállamok és az Európai Unió érdekeit.

Izsák Balázs,
a Székely Nemzeti Tanács elnöke

HARMÓNIA

Egészség — életmód — otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

Hogyan tanulhatna meg jól románul a gyerekem?

A sok kötelező mellett nem jut idő a lényegre

A kerettanterv és a nagy mennyiségű vizsgaanyag mellett a pedagógusoknak szinte nem marad idejük arra, hogy a magyar anyanyelvű gyerekek román beszédkészségét fejlesszék. Ugyanakkor a székelyföldi településeken, de még a Kolozsvárhoz hasonló, vegyes lakosságú nagyvárosokban sem igazán kerülnek kapcsolatba a tanórán kívül a gyerekek a román nyelvvel, hiszen magyar nyelven zajló iskolán kívüli tevékenységekre járnak, magyar gyerekekkel barátkoznak – hangzott el azon az online kerekasztal-beszélgetésen, amelyet nemrég a Transindex.ro szervezett *Hogyan tanulhatna meg jól románul a gyermekem?* **címmel.**

Menyhárt Borbála

A kerekasztal-beszélgetésen *Vig Emese* és *Tőkés Hunor* házigazdák három olyan kreatív pedagógussal járták körbe a témát, akik új utakat kerestek a románnyelv-oktatásra, a digitalitás lehetőségeit kihasználva próbálnak segíteni a fiataloknak az ország nyelvének az elsajátításában: *Cserei Gyöngyvér* romántanár, a 5 minute pentru BAC (5 perc az érettségire) nevű YouTube-csatorna működtetője, *Gyöngyösi Csilla*, a kolozsvári Musafir nyelviskola alapítója és nyelvtanára, valamint *Kocsis Ildikó* romántanár, az UMKA oktatási platform (umka.ro) egyik alapító tagja.

A Kézdivásárhelyen tanító *Cserei Gyöngyvér* elismerte, hogy álmában sem gondolta volna soha, hogy egyszer majd „jutuberica” lesz belőle. Mint mondta, a járványhelyzet miatt egyik napról a másikra bezártak az iskolák, át kellett térni az online oktatásra, így valójában a koronavírusnak köszönhetően fedezte fel a YouTube-ot mint tartalomgyártó eszközt. Véletlenül fedezett fel egy jópofa, grafikákkal tűzdelt videót, és arra gondolt, hogy adaptálhatná a módszert a román érettségi tételekre. A *5 minute pentru BAC* című sorozat nagy sikernek örvend, s bár számára is hihetetlennek tűnt, nyárára kétezer követője lett, mostanra pedig a négyezret is meghaladta a számuk. A diákok előszeretettel használják a videóit, és nagyon népszerűek körükben a leckéi, amelyekben vizuális elemek felhasználásával, egyszerűen és a vázlatszerűen próbál segíteni nekik a tananyag lényegének az elsajátításában.

Tízéves tapasztalattal rendelkezik a román nyelvtanítás területén *Kocsis Ildikó*, a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium pedagógusa, aki kollégái, Theodora Simon és Silvana Bicăzan közreműködésével, valamint informatikusokkal együttműködve hozta létre az UMKA oktatási platformot. Úgy érezték, erre nagy szükség van, egyrészt mivel a járványhelyzet miatt problémássá vált az oktatás, másrészt pedig az új vizsgatételek miatt, amelyekkel a nyolcadikos diákok az idei tanév végén szembesülni fognak. Segíteni szeretnének nekik ezzel az applikációval, ami állandó fejlesztés alatt áll, és a nyolcadik osztályos diákok találhatnak ott vizsgára való felkészülést szolgáló teszteket.

Gyöngyösi Csilla nem az állami oktatásban dolgozik, ő a kolozsvári Musafir nyelviskola alapítójaként és tanáraként osztotta meg a tapasztalatait. Mint mondta, 2016-ban költözött vissza a családjával Magyarországról, és azzal szembesült, hogy a közoktatásban a legnagyobb gyermekének egy év alatt szinte semmit nem fejlődött a románnyelvtudása. Valószínűnek tartotta, hogy rajta kívül rengeteg szülő jár hasonló cipőben, így született meg a nyelviskola alapításának ötlete. Hangsúlyozta, a tanárok toborzásakor szándékosan román anyanyelvű pedagógusokat kerestek, akik nem tudnak magyarul, éppen amiatt, hogy a diákok rá legyenek kényszerítve arra, hogy románul beszéljenek. Az oktatás gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt kis csoportokban játékosan, beszédcentrikus szemlélettel zajlik, hogy senki se vonhassa ki magát az alól, hogy megszólaljon, ahogy az a közoktatásban, a 25-30-as létszámú osztályokban előfordul.

Románul tanulni nem „menő”

Gyöngyösi Csilla rámutatott: szülőként azt tapasztalja, hogy a magyar gyerekek eleve nem kerülnek román környezetbe, nincsenek román barátaik, hiszen akár Kolozsváron is, a sporttól az egyéb tevékenységekig minden elérhető magyar közegben, magyar nyelven is, a gyereknek pedig ez a könnyebb változat.

Hozzátette, érdemes ugyanakkor összehasonlítani néhány, kisebb gyerekeknek szóló tankönyvet. Míg az angol színes, szellős, akár rajzolni is lehet bele, a román zsúfolt, rossz nyomdatechnikával készül, illetve olyan felhívó szövegeket tartalmaz, amelyet gyakran a felnőtt sem ért meg.

– Sok családban az a mentalitás uralkodik, hogy meg kell tanulni románul, mert muszáj. A gyerekek szempontjából nem „menő” románul tudni. Angolul megtanulni ellenben igen, hiszen majdnem mindenik számítógépes játék angol nyelvű, a slágerek nagy része szintén. Ugyanakkor a kortárs csoportokban van egy erős ellenállás a román nyelvvel szemben, és ez azokra a gyerekekre is rányomja a bélyegét, akik esetleg otthon nem ezt hallják. Emiatt tízszer annyi energiát igényel a romántanulás, mint például az angol – véli Gyöngyösi Csilla, aki szerint az is gondot okoz, hogy a román oktatási rendszer tökéletes tudást vár el a gyerekektől, ellenkező esetben büntet. Szerinte a nyelvoktatásnak nem a sikeres vizsga kellene legyen a célja, hanem az, hogy a gyerekek kommunikálni tudjanak azokban az élethelyzetekben, amelyekbe a mindennapokban belekerülnek, például tudjanak a boltban egy kenyeret kérni. Ő maga is tapasztalja a magánnyelviskolában, hogy sok tanítványa nagyon szépen, választékosan fogalmaz írásban, gazdag szókinccsel rendelkezik, viszont a verbális kommunikációval nem boldogul, a beszédkészsége gyenge.

Úgy érzi, az egyik fő probléma az, hogy a magyar gyerekek félnek megszólalni románul, ezért rövid távú megoldás lehet akár az, hogy olyan élethelyzeteket teremtsünk számukra, amikor kénytelenek beszélni egymás nyelvét, például edzéseken, táborokban vagy egyéb, iskolán kívüli tevékenységeken. Egy beszédes történetet is megosztott a hallgatósággal: amikor egy táborban egy román meg egy magyar gyerek alaposan összeveszett a Harry Potter regényen, a magyar gyerek kiválóan megvédte román nyelven a maga igazát.

A kisebbségi tankönyv szemfényvesztés

A kérdésre, hogy mennyire volt hatásos az oktatási reform, melynek eredményeképpen néhány éve a magyar osztályokban nem anyanyelvként oktatják a románt, *Cserei Gyöngyvér* elmondta: szemfényvesztésnek tartja ezeket a tankönyveket, mivel írja ugyan rajtuk, hogy kisebbségieknek szánják, viszont a bennük lévő szövegek ugyanolyan nehezek. Tiszteletben kellene tartani a nyelvi szinteket, de ezt nem történik meg, kissé olyan, mint a kommunizmusban: papíron jól néz ki. A felvetésre, miszerint nagyobb hangsúlyt kellene fektetni arra, hogy a gyerekek románul kommunikálni tudjanak, a pedagógus elismerte, a legnagyobb problémának ő is azt tartja, hogy iskolán kívül nem használják a román nyelvet. Kézdivásárhelyt hozta fel példának, ahol simán eltelik egy hét is úgy, hogy iskolán kívül nem hallanak román szót a gyerekek.

A fotók illusztrációk

– Én is szeretném, ha megtanulnának spontánul beszélni, de nagyon meg van kötve a kezem az irodalomelmélet miatt, hiszen 90 diák érettségije függ tőlem – mutatott rá Cserei Gyöngyvér az okra, amiért a közoktatásban dolgozó tanárok nem tudnak a hétköznapi nyelv begyakorlására elegendő időt szánni. Úgy véli, óriási gondok vannak a tantervvel, valamint a vizsgakövetelményekkel. Kisebb szinteken elindult ugyan egy pozitív változás a differenciált oktatás irányába, viszont középiskolai szinten ugyanazzal a tananyaggal kell megbirkózniuk a magyar gyerekeknek, mint azoknak a társaiknak, akiknek anyanyelve a román. A pedagógus szerint a líceumban sok az irodalomelmélet, ha például órán el is kezdenek beszélgetni a Ion regény kapcsán az öngyilkosságról vagy a nők elleni erőszakról, ami felkelti a gyerekek érdeklődését, amint rátérnek a narratív technikákra, azonnal elkalandozik a figyelmük. Elismerte, a diákok gyakran szegezik neki a kérdést, hogy mi értelme van a rengeteg elméleti anyagnak, mikor lesz rá szükségük az életben, viszont meg kell érteniük, hogy az érettségin át kell menni ahhoz, hogy elérjék az álmaikat. Ameddig a tanterv nem változik, az előírt tananyagot el kell sajátítani. Cserei Gyöngyvér szóvá tette: az iskolában az ötvenperces tanóra alatt szinte lehetetlen 28 gyereket megszólaltatni, ráadásul amióta online működik az oktatás, vannak diákok, akik nem kapcsolják be a mikrofont meg a kamerát, arra hivatkoznak, hogy akadozik a program. A pedagógus szerint a tapasztalat azt mutatja, hogy az online-ban is azok a diákok aktívak, akik az iskolában is folyamatosan jelentkeztek.

Félnek megszólalni, nehogy kinevessék őket

A kérdésre, hogy tulajdonképpen miért nem akarnak a gyerekeink megtanulni románul, Cserei Gyöngyvér megjegyezte: nem mondaná, hogy nem akarnak, hiszen a többség vért izzad ezért. Inkább az a gond, hogy félnek, mert elvárják tőlük, hogy tökéletesen és hibátlanul beszéljenek románul. Ehhez képest például az angol nyelv esetében ez nem áll fenn, ha nyaraláskor sikerül kérni angolul egy üdítőt, már arra is nagyon büszkék. Viszont román közegben az első hibánál tízen ugranak neki. A pedagógus hangsúlyozta, nála az osztályban szabály, hogy nem nevetnek a másikon, ha véletlenül hibásan fogalmazza meg a mondanivalóját románul.

Hasonlóképpen vélekedik *Kocsis Ildikó* is, aki szerint sok gyerek rendelkezik egy passzív szókinccsel, de nem merik használni, mert félnek, hogy kinevetik őket, ha hibáznak. Nem könnyű a pedagógusoknak ezeket a korlátokat feloldani, de meg kell értetni a gyerekekkel, hogy amit tud, merje felhasználni. Azt javasolta a diákoknak, hogy keressék azokat a mindennapi beszédhelyzeteket, legyen az buszon való jegyvásárlás, vagy boltban való vásárlás, hiszen ezáltal lehet elsajátítani az élő nyelvet.

Hallgasson román zenét, olvasson román könyvet!

A beszélgetésen elhangzott: hasznos lenne, ha a magyar tannyelvű iskoláknak lennének román testvériskolái, így a gyerekek találkozhatnának és beszélgethetnének, illetve a román nyelvű rendezvények látogatása, a román kultúrával való megismerkedés is előrelépést hozhat.

A kérdésre, hogy mit tegyen a szülő, ha a gyereke nem tud jól románul, *Cserei Gyöngyvér* azt tanácsolta: ha szókincset akarunk fejleszteni, ajánlja a Duolingo oldalt. A kisebbeknek hasznos lehet a dexonline.ro oldal, ahol jópofa játékok teszik érdekessé a román nyelv elsajátítását. Emellett hallgassanak sok román zenét, utazáskor az autóban is menjen román nyelvű rádió – tanácsolta a pedagógus, aki szerint rendkívül fontos, hogy a gyerekek olvassanak románul, ne idegenkedjenek a román nyelvű könyvektől. Mint mondta, sajnos az a tapasztalat, hogy anyanyelven is egyre kevesebbet olvasnak a gyerekek, holott azoknak, akik rendszeresen olvasnak, a román szövegértés is könnyebben megy. *Gyöngyösi Csilla* is az olvasás jelentőségére hívta fel a figyelmet, rengeteg izgalmas könyv van román nyelven, amelyeket érdemes a gyerek kezébe adni. Az óvodásoknak, elemi osztályosoknak inkább olyan kiadványokat válasszunk, amelyekben szépek a rajzok. Ezenkívül számos segédanyag áll a rendelkezésre, például „Első száz szó románul” típusú kiadványok, vagy akár a Montessori-típusú tanulókártyák.

A daganatos betegek útja a tünetektől a tünetmentességig

A rákról a túlélők szemével

A rákdiagnózis ma már nem feltétlenül jelent halálos ítéletet – ez volt a sokak számára biztató üzenete annak a rendkívül érdekes és tanulságos online beszélgetésnek, amelyen a rákellenes világnap alkalmából a betegséget túlélők nyíltan és őszintén számoltak be arról, hogyan küzdöttek meg a rákkal, illetve lelkileg miként élték meg ezt megpróbáltatásokkal teli időszakot. A beszélgetésre a Csíkszeredai Megyei Sürgősségi Kórház szervezésében került sor *Lépések – a daganatos betegek útja a tünetektől a tünetmentességig* **címmel. A nyilvánosságot vállaló ráktúlélőkkel** *Dégi Csaba László* ***(fotó)*****, a Nemzetközi Pszichoonkológiai Társaság igazgatója beszélgetett.**

Menyhárt Borbála

A sajtóból folyamatosan áradnak a statisztikák annak kapcsán, hogy milyen aggasztó méreteket ölt a rákos megbetegedések száma, melyek a leggyakoribb ráktípusok; orvosok próbálják felhívni a figyelmet a szűrővizsgálatok jelentőségére, számtalanszor esik szó a kezelési lehetőségekről, ellenben ritkán hallani arról, hogy az érintettek lelkileg miként élik meg ezt a harcot, hogyan alakulnak át a diagnózist követően a családok mindennapjai, miből merítenek erőt, vagy mi az, ami számukra a legnehezebb ebben a történetben.

A február negyedikén, a rák világnapján tartott beszélgetésen elsősorban nem orvosi szemszögből közelítettek a témához, hanem a beszélgetést vállaló ráktúlélők Dégi Csaba László pszichoonkológus irányításával betekintést nyújtottak a daganatos betegséggel való megküzdés folyamatába.

A beszélgetés elején *dr. Konrád Judit*, a csíkszeredai kórház menedzsere köszöntötte a résztvevőket. Mint mondta, azt tapasztalja, hogy a kórház onkológiai osztályán kissé másabb, kevésbé távolságtartó a hangulat, az orvosok, asszisztensek egy közösséget alkotnak az ott kezelt betegekkel. És ennek így kell lennie, hiszen nem mindennapi az a küzdelem, amin a daganatos betegeknek keresztül kell menniük – véli az intézményvezető.

Nem kell félni a daganattól, hanem beszélni kell róla – szögezte le *Dégi Csaba*, aki elmondta, a rákellenes világnapot megelőző napon tették le az asztalra az európai rákellenes tervet, ami a következő két-három évben nagyon sok mindent meg fog változtatni ezen a téren hazánkban is. A legnagyobb újdonsága ennek a tervnek, hogy végre kimondja azt, hogy a daganatos kérdést nem lehet kizárólag kórházakban megoldani, mindenki oda kell tegye magát ehhez, a közösség, a család egyaránt.

– Megnéztem a csíkszeredai statisztikákat, és 2016-ban 876 új daganatos eset volt a városban, a tavaly pedig augusztusig 1049 új esetet jegyeztek, tehát az összpáciensek száma eléri az 1700-at. Ha az 1700-at beszorozzuk néggyel, akkor megkapjuk, hogy valójában hány ember érintett ebben a problémában, hiszen számolni kell a családtagokkal, a betegek közvetlen környezetében élőkkel – mutatott rá a szakember.

Fiatal, egészséges életmódot folytat, vele nem lehet gond

A beszélgetés során megszólaló három túlélő közül a legfiatalabb *Katalin*, egy negyvenes évei elején járó kétgyerekes édesanya, aki 2017 tavaszán fedezett fel egy kis csomócskát a mellében, viszont, mint mondta, meggyőzte magát, hogy bizonyára nincs különösebb jelentősége. Ősszel mégis elment egy echográfiás vizsgálatra, ahol az orvos közölte, van egy csomó, és ha változást észlel rajta, menjen vissza. Sajnos a csomó nőtt, és a fiatal édesanyát a negyvenegyedik születésnapja előtti napon mellrákkal diagnosztizálták. Két éve volt műtve, azóta tünetmentes. Amikor szembesült a diagnózissal, néhány napig a padlóra került lelkileg, hiszen nem értette, hogyan történhet ez vele, aki egészséges életmódot folytat, nem dohányzik. Meg kellett gyászolja az egészségét, hiszen abban a hitben élt addig, hogy egészséges. Mindezek ellenére azonban, ahogy telt az idő, Katalin kezdte megérteni, hogy mi vezetett ehhez az állapothoz. Egy rendkívül stresszes időszakot tudott maga mögött, amikor rengeteget dolgozott, az életének minden területén túlhajszolta magát.

– Valódi túlélőnek tartom magam, mert úgy érzem, a rák megmentette az életemet. Igaz, eltelt pár hónap, amíg erre a következtetésre jutottam, amíg rájöttem mindennek az okára, és azóta nagyon sok minden gyökeresen megváltozott az életemben. A daganatos betegség lehet egy figyelmeztető jel, egy megálljt parancsoló stoptábla. Ezért kiléptem bizonyos élethelyzetekből, lezártam bizonyos kapcsolatokat, ugyanis rájöttem, hogy én nem vagyok felelős mások boldogságáért, mindenkinek meg akartam felelni, de saját magamra nem figyeltem oda, nem volt énidőm. Azóta nekifogtam sportolni, megváltoztattam az étrendemet – osztotta meg tapasztalatait Katalin. Hozzátette, fontosnak tartja, hogy az érintett betegek elsajátítsák azt a szemléletmódot, hogy a rák nem feltétlenül jelent halálos ítéletet, nem kell a rákos betegekre sajnálattal tekinteni, mert ő úgy érzi, számára talán ez volt a legrosszabb. Mint mondta, nehéz volt a saját terhe mellett a családtagokban is tartani a lelket, hiszen a férje kisírt szemmel járt-kelt a lakásban, az édesanyja pedig a telefonbeszélgetésekkor mindig sírt. A legnagyobb segítségnek azt érezte a családtagok részéről, hogy tekintettel voltak az igényeire, és magára hagyták, amikor éppen egyedül szeretett volna lenni. A fiatal nő elismerően szólt az orvosok emberséges hozzáállásáról, számára nagyon fontos volt az, hogy kontroll alatt érezze a helyzetet, hogy a kezelésében részt vevő szakemberek mindvégig tárgyilagosan, célratörően tájékoztassák minden részletről, ugyanis így mindvégig tudta, mivel áll szemben.

Nem foglalkoztatták a miértek, csak az, hogy menni kell előre

A 49 éves *Zoltán* még nem nevezi magát túlélőnek, ugyanis ez a negyedik éve rákos betegként, az onkológusa szerint azonban túlélő olyan szempontból, hogy ebben a betegségben az orvosilag nyilvántartott statisztikákat túlélte. 2018 januárjában derült ki, hogy hashártyarákja van. Amikor felfedezték, az orvos azt mondta, 6 hónapja van hátra, ehhez képest négy éve él együtt ezzel az amúgy igen ritka betegséggel. A férfi elmesélte: a 2017-es év végén kezdett gyanús lenni, hogy túl szabályosan kerek a hasa, így gasztroenterológushoz fordult, mivel tudni szerette volna, hogy egyszerűen meghízott, vagy valami gond van. Mint mondta, a hashártyarák nagyon ritka, az orvos, akihez először fordult, azt mondta, a húszéves pályafutása alatt ő az ötödik páciense, aki ebben szenved. Egy Nyíregyházán elvégzett orvosi beavatkozás után másfél évig jól alakult az állapota, viszont a 2019-es év végén egy echográfiás vizsgálat során kiderült, hogy hetven százalékkal nőtt a daganat, majd a kemoterápiás kezelések nyomán hetvenöt százalékkal zsugorodott. Zoltán fontosnak tartotta kiemelni, hogy míg tíz-tizenöt évvel ezelőtt a kemoterápiás kezelések hajhullással, erős rosszulléttel jártak, manapság sokat javult a helyzet, egyénre szabottan, különböző problémákra különböző anyagokat használnak a kezeléseken. Például a tavaly kapott kemoterápia semmiféle mellékhatást nem váltott ki nála – jegyezte meg. Zoltán úgy döntött, nem megy Kolozsvárra kezelés végett, ahol rengeteg a beteg, ugyanis úgy érezte, nem szeretné, ha „futószalagos" bánásmódban részesülne, így Csíkszeredában kapta meg a szükséges ellátást. Elismerően szólt a családja mellett az orvosa hozzáállásáról is, aki nemcsak orvosként, hanem emberileg is példásan viselkedett, olyan helyzetben is, amikor éjjel 11-kor, az aznapi negyvenedik pácienskent jutott be hozzá a rendelőbe, türelmesen, kedvesen elbeszélgetett vele. Zoltán megjegyezte, ő sosem rágódott azon, hogy miért éppen vele történt mindez, inkább megpróbálta olyan személyekkel felvenni a kapcsolatot, akik ugyanezzel a betegséggel küzdenek.

– Végig az volt bennem, hogy megyünk előre, a műtét után ki sem voltak szedve a varratok, máris visszamentem dolgozni – tette hozzá.

Esély a megerősödésre

Erzsébetet 2016 tavaszán műtötték melldaganattal Kolozsváron. Betegápolóként dolgozott, és amikor egyik páciensét tette tisztába, az megkapaszkodott a mellébe, és erős fájdalmat érzett. Érezte, hogy valami van ott, de sokáig nem foglalkozott vele, nem is tudta igazán, hogy hol, kitől kérhetne segítséget. Végül férje unszolására elment egy magánklinikára, ahol egy radiológus doktornő felfedezte a csomót. Amikor megkapta a diagnózist, eluralkodott rajta a halálfélelem, viszont szerencsére csak egy napig tartott ez az állapot. Mint mondta, a radiológus doktornő a támaszává és egyben a példaképévé is vált, hiszen ő is érintett volt ebben a problémában, így Erzsébet rengeteg erőt merített példájából. Ugyanakkor a kolozsvári műtét során példásan viselkedtek vele, emberileg odafigyeltek rá, minden kérdésére választ kapott. Erzsébet meg is jegyezte, minden daganatos betegnek azt kívánja, hogy olyan bánásmódban részesüljön az egészségügyi ellátás során, mint amiben neki volt része. Emlékezetes pillanat maradt számára, hogy amikor a műtétet követően a professzortól afelől érdeklődött, hogy túl fogja-e élni ezt a betegséget, a professzor a vállára tette a kezét, és annyit mondott: ezt maga dönti el.

Erzsébet rámutatott: rengeteget számít a támasz, amit ilyenkor a beteg kap, sajnos van rá példa, hogy a mellüket elvesztő nőket elhagyja a párjuk, ő emiatt is szerencsésnek érzi magát, hiszen a férje mindvégig mellette volt, fogta a kezét a kórházban.

– Azt tudom ajánlani a betegségben érintetteknek, hogy ne keressék az okokat, ne rágódjanak azon, hogy „miért pont én". És ne érezzék azt, hogy terhet jelentenek a családjuk számára. Én úgy gondolom, hogy a betegség esélyt ad arra, hogy megerősödjünk – biztatta sorstársait Erzsébet.

Egyszerű alapanyagokból finomat

Rózsa Enikő

Tárkonyos fehérfuszulyka-leves füstölt hússal

Előző este beáztatunk egy liter fehér száraz paszulyt. Másnap letöltjuk róla a vizet, és kb. 5 l vízzel, 2 darab tisztított murokkal, 1 fej hagymával, 1 petrezselyemgyökérrel, ízlés szerint sóval és füstölt hússal főni tesszük. A zöldségeket vághatjuk nagyobb darabba, de akár ízléses kockákra, karikára is. Én jókora füstölt disznócomb szeletet vágtam fel kockákra, de csülökkel is nagyon finom lesz a leves. Amikor minden puha, zsírral, liszttel és pirospaprikával rántást készítünk, nem pirítjuk. Hozzáadjuk a leveshez, és összefőzzük. Az ecetes tárkonyt picit megvagdaljuk, én elég nagy mennyiséget teszek a levesbe, a levével együtt. Miután egyet rottyan, sóval, ujjnyi cukorral és fél pohár tejszínnel ízesítjük. Csipetkét vagy tarhonyát is főzhetünk bele.

Tojásos-szalonnás nokedli

Három tojásból, 50 dkg lisztből, pici só és kevés víz hozzáadásával nokedlitésztát kavarunk. Fakanállal dolgozzuk ki úgy, hogy a nokedliszaggatón egy lágy, könnyen szaggatható tésztánk legyen, majd sós, olajos vízben kifőzzük. A húsos füstölt szalonnát kockára vágva megpirítjuk, és 1 kávéskanál vajat adunk hozzá. A kifőzött, leszűrt nokedlit hozzákavarjuk. Hat tojást sóval, darált borssal felverünk, ráöntjük a szalonnás

nokedlire, és folytonos kevergetés mellett készre sütjük, vagyis addig, amíg látjuk, hogy a tojás teljesen megsült. Megszórhatjuk reszelt sajttal, vagdalt petrezselyemzölddel, és tejfölt is adhatunk hozzá.

Párolt szelet különleges mártással

Egy kg fehérkarajt ujjnyi vastagságúra szeletelünk. Megsózzuk, borsozzuk, és mindkét oldalát megkenjük mustárral.

Egy lábasba kb. egy deci olajat töltünk. Két fej hagymát nagyobb darabokba vágunk, és 2 fej fokhagymát (egyik fejet egészben, másikat gerezdekre szedve és megtisztítva), 1 kisebb paradicsomot kettőbe, kisebb kápiapaprikát kockára vágunk, 1 babérlevelet, 1 dl száraz fehérbort, 1 ujjnyi szelet zellert, 1 kávéskanál barna cukrot, 2 leveskockát, 1 kávéskanál pirospaprikaport, kevés szárított chilit, mokkáskanálnyi köménymagot adunk hozzá. Feltöltjük annyi vízzel, hogy ellepje, és puhára pároljuk. A húsokat kiszedjük, és a hagymás levet botmixerrel simára, krémesre dolgozzuk. Könnyű mártást kapunk. A hússzeleteket visszahelyezzük a mártásba, és máris tálalhatjuk puliszkával, krumplipürével. Hordós káposztával a legfinomabb!

Grépfrútzselé

1,5 kg rózsaszín húsú grépfrútot gerezdekre szedünk, és megtisztítjuk a hártyájától, csak a húsával dolgozunk. Felkockázzuk, majd egy pohár mézzel, 2 citrom kicsavart levével és 50 dkg cukorral főni tesszük. 25 perc után botmixerrel összedolgozzuk. Kicsavarunk annyi grépfrútot, hogy 1,5 l rostos levet kapjunk, és összevegyítjük. 30 percig főzzük. Két és fél tasak zselésítőt (gelfix) 30 dkg cukorral összevegyítünk, és a forró masszához keverjük. Épp csak rottyanjon egyet. Üvegekbe töltjük, tartósítószert nem adunk hozzá. Húsokhoz, palacsintához, tejberizsre, linzerekhez különleges párosítás. A zselésítő valójában pektin, ami bioboltokban kapható. Ehhez a mennyiséghez 4 evőkanállal használunk.

Jó étvágyat kívánok!

A rendszeresen elvégzett szűrővizsgálatok életet mentenek!

A rendszeres szűrővizsgálatok és a megfelelő felvilágosítás révén a daganatos megbetegedések egyharmada megelőzhető lenne – mutatott rá *dr. Péter Attila*, a Csíkszeredai Megyei Sürgősségi Kórház onkológus szakorvosa február 4-én, a rákellenes világnap alkalmával tartott online előadásában, amely a kórház Facebook-oldalán volt követhető.

Menyhárt Borbála

A Csíkszeredai Megyei Sürgősségi Kórház idén is kiemelt figyelmet szentelt a rákellenes világnapnak, a kórház szakorvosai hívták fel a figyelmet a megelőzés, valamint a szűrővizsgálatok fontosságára, ugyanakkor sor került egy rendkívül tanulságos online beszélgetésre is, amelyen a rákot túlélő személyek osztották meg tapasztalataikat (lásd a 6. oldalon).

Dr. Péter Attila onkológus szakorvos szerint a rákos megbetegedések több millió embert érintenek Európa-szerte. A 2020-as statisztikai adatok alapján az Európai Unióban több mint 2,7 millió új esetet diagnosztizáltak és 1,3 millió ember életét követelték a daganatos megbetegedések. Vezető halálozási okként a szív- és érrendszeri bántalmakat tartják számon, ezeket követik a rákos megbetegedések. A statisztikák szerint minden kilencedik másodpercben új rákos megbetegedést diagnosztizálnak az unióban, és a becslések szerint 2035-re megduplázódhat ezeknek az eseteknek a száma, és a lakosság mintegy negyven százaléka érintett lehet élete valamely szakaszában.

Az onkológus szakorvos hangsúlyozta: a természetes és mesterséges környezetünkben rendszeresen jelen lévő fizikai, kémiai, biológiai hatások vagy akár a fokozott lelki megterhelés, stresszhatások, a terhelő pszichoszociális helyzetek, a megnövekedett igénybevétel mind szerepet játszhatnak a daganatos megbetegedések kialakulásában. Mint mondta, a szakirodalmi adatok alapján a kockázati tényezők két nagy csoportba

Dr. Péter Attila

oszthatók: kb. 60-70 százalékot tesznek ki a külső kockázati tényezők, amelyek legnagyobb hányadát az életvitel, a táplálkozás minősége, a mozgás hiánya, az alkoholfogyasztás, a dohányzás, a testsúlynövekedés, a különféle vírusos, illetve bakteriális fertőzések jelentik. Ezen külső tényezőkre való odafigyeléssel nagymértékben csökkenthető a daganatos betegségek kialakulásának a kockázata. Például ha odafigyelünk arra, hogy minél kevesebb káros anyagokat tartalmazó élelmiszert fogyasszunk, ehelyett inkább a gyümölcsöket, zöldségeket részesítjük előnyben, ezáltal a daganatos betegségek, sőt a szív-érrendszeri bántalmak előfordulása is visszaszorítható. Ugyanakkor a testsúlyunkra is ajánlott odafigyelni, hiszen az elhízás növeli például a vastagbéldaganat, az emlőrák és sok más típusú daganat előfordulásának a valószínűségét. A mozgásszegény életmód szintén kockázati tényezőnek számít, a mozgásnak ugyanis kiemelt szerepe van nemcsak a megelőzésben, hanem az anyagcsere-folyamatokban is, ugyanakkor csökkenti a mindennapi stresszt, és a testsúlyra is kedvező a hatása.

Az onkológus szakorvos szerint a hazai onkológiai elhalálozások mintegy negyvenötven százaléka hozható összefüggésbe a dohányzással és az alkoholfogyasztással. Ezeknek a káros szenvedélyeknek a mellőzése egészséges étrenddel, rendszeres testmozgással párosítva mind-mind a daganatos betegségeknek a kockázatát csökkenti – figyelmeztetett a szakember.

A kockázati tényezők másik nagy csoportja a genetikai háttér, amit mi nem tudunk befolyásolni. A daganatos betegségek kapcsán a szakemberek nem győzik hangsúlyozni, hogy minél előbb fedezik fel, annál hatékonyabban tudják őket kezelni. Azonban talán a korai diagnózis felállításánál is fontosabb a megelőzés. Nyugat-Európában, illetve a világ fejlett országaiban az egészségügyi megelőzésre nagyon sok energiát, időt és pénzt fordítanak, felvilágosító kampányok vannak, és az államilag támogatott szűrőprogramok is sikeresen működnek. Sajnos nálunk mindez hiányzik.

Az onkológus kiemelte: mindenki figyeljen oda a saját testére, és bármely gyanús elváltozást észlel, ne féljen és főként ne szégyelljen orvoshoz fordulni. A daganatos betegségek bizonyos típusainál, mint például az emlő- vagy a heredaganat esetében kézzel is kitapintható csomó érezhető, így egy egyszerű önvizsgálattal is idejében felfedezhetők a jelek. A dohányosok vagy volt dohányosok esetében a két-három hétig fennálló száraz köhögés esetén igencsak indokolt a mellkasröntgen. Amennyiben a székletben, a vizeletben vagy a köpetben vér jelenik meg, szintén ajánlott azonnal szakorvoshoz fordulni. A rák számos típusának vannak tehát figyelmeztető jelei, amelyek megkönnyíthetik a korai felismerést.

– A megfelelő felvilágosítással és a rendszeres szűrővizsgálatokkal ezeknek a daganatos megbetegedéseknek kb. az egyharmadát meg lehetne előzni, a másik egyharmadát gyógyítani, a fennmaradó harmadát pedig életminőség-javító kezelésben tudnánk részesíteni. Bárki elmehet a családorvosához, és küldőpapírt igényelhet, amelynek alapján az állami kórházakban ingyenesen elvégezhetők a szűrővizsgálatok – mutatott rá a szakorvos, aki szerint negyven év fölött ajánlott kb. kétévente elmenni egy mammográfiai vizsgálatra, évente a méhnyakrák kiszűrését célzó Babeş–Papanicolau-tesztre, illetve nőgyógyászati vizsgálatra. Az 50 év fölötti férfiaknál ugyancsak kétévente ajánlott az urológiai vizsgálat egy esetleges prosztatadaganat időben való felfedezése végett. Dohányosoknak, illetve egykori dohányosoknak kétévente érdemes tüdő-röntgenfelvételt készíttetni, a vastagbél- és végbéldaganatok kiszűrésére pedig két-három évente ajánlott egy szűrővizsgálaton részt venni – tanácsolta az onkológus.

Évente több mint másfél ezer romániai nő hal meg méhnyakrákban

Szintén a rák világnapja alkalmából a csíkszeredai kórház közösségi oldalán *dr. Ilyés Ágota*, az intézmény patológus főorvosa a méhnyakrákszűrés fontosságára hívta fel a figyelmet. A szakember szerint a citológiai vizsgálat egyike a legegyszerűbb szűrővizsgálatoknak, amelynek segítségével megelőzhető az invazív méhnyakrákok kialakulásának mintegy 80%-a. Ennek ellenére az utolsó hivatalos adatok szerint az Európai Unió országai közül Romániában a leggyakoribb a méhnyakrák és az emiatti elhalálozás. Az új esetek előfordulási gyakorisága Romániában körülbelül 3,5-szer nagyobb az uniós átlagnál, az Európai Unió országaiban diagnosztizált összes új méhnyakrákos eset 7,5%-át romániai nőknél igazolják. Az országban évente mintegy 1740 nő hal meg méhnyakrákban. És bár 2012 óta létezik hivatalos országos szűrőprogram (a megszokott bürokratikus buktatókkal és kisebb-nagyobb hiányosságokkal ugyan), amelynek keretében mintegy 6 millió nő lenne jogosult az ingyenes szűrésre, az elmúlt években a romániai nők csupán 12%-a élt ezzel a lehetőséggel – hívta fel a figyelmet dr. Ilyés Ágota.

A históriás vegyészmérnök (1.)

Szilágyi Mihály

Az egyszer volt, hol nem volt, régmúlt világban gyakran megesett, hogy felbukkant egy lantos, és vitte a fontos híreket szerteszét. Mondanivalóját hangszerrel kísérte, mert a muzsika mindig megnyitotta az emberek fülét és szívét. Mikor aktuális, mikor elmúlt idők eseményeit foglalta dalba, és azt énekelte az emberek lelkébe. Emlékeztetni, figyelmeztetni akartak az ilyen dalos krónikások, hogy a múlt példái tanítóink lehetnek.

A szlovák – és érintőlegesen a magyar – zenetörténetnek is megvan a maga mesterdalnok-krónikása. Gabriel Dušinský úgymond a horizont láthatatlan homályából emelkedett a zene és a tudomány égboltjára. Szlovák életrajzírói sem tudnak sokat származásáról, gyerekkoráról.

Gabriel Dušinský 1921. december 10-én született egy pozsonyi órásmester családjában. Szüleiről nem szólnak a krónikák – akár egy üstökös: jött valahonnan, fénylett az égbolton, aztán vége lett a csodának.

A fiatal Gabriel Pozsonyban kezdte meg a tanulmányait. A második világháború családi tragédiával nehezítette az életét: elragadta szüleit. A magára maradt fiatalember a tanulásban és a zenélésben talált menedéket. A háború befejeztével folytathatta félbeszakított tanulmányait, és 1949-ben végre kézbe kaphatta vegyészmérnöki diplomáját.

Mint már szó esett róla, Gabriel Dušinský a vegyi tudomány mellett zenével is foglalkozott. Kivételes tehetségéről

Gabriel Dušinský

árulkodik az a tény, hogy önszorgalomból, mindenféle segítség nélkül tanult meg zongorázni és fuvolán játszani. A zeneelmélet és a zeneművek tanulmányozása mellett a zenetörténet is érdekelte. A múltbeli zenei eseményeket tudományos precizitással tárta fel. Alapos munkájának köszönhetően elképesztő zenei műveltségre tett szert. Azt írták róla, hogy a legtöbb zenész büszke lehetett volna, ha olyan tudással rendelkezett volna, mint ő.

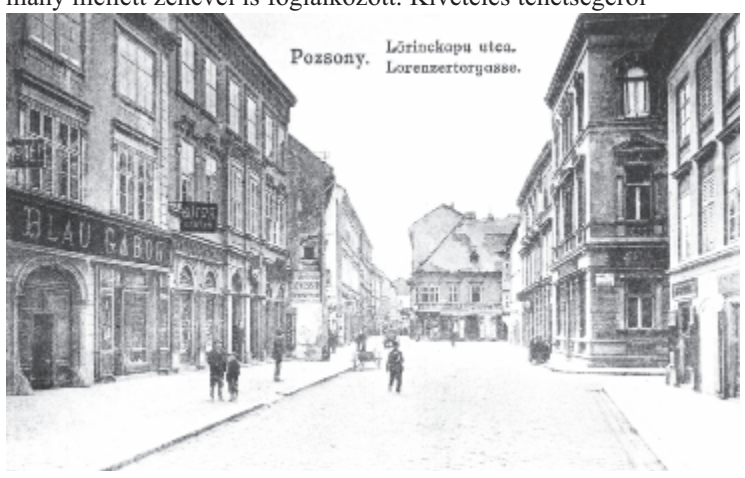

Az utca, melyben született

Minden szabad idejét a zenének szentelte, ezért joggal kérdezheti bárki, hogy milyen vegyész volt. Mérnöki oklevéllel azonnal munkát talált a csehszlovák Állami Gyógyszerellenőrző Intézetnél. Ezen a szakterületen is pontosnak, megbízhatónak kellett lennie, mert ellenkező esetben egy ország egészségügyi biztonsága foroghatott volna kockán. Nem volt egyszerű a munkája, mert a kész gyógyszereket kellett leellenőriznie, hogy azok összetétele megfelel-e az előírásoknak. Elképzelhetjük, micsoda pontos munkát kellett végeznie, amikor egy néhány milligrammos tablettának kellett meghatároznia az összetételét!

Gabriel Dušinský a vegyipar történetébe is beírta a nevét. Több mérési eljárás kifejlesztésében vett részt. A potenciometria és spektrofluorimetria az ő hozzájárulásával is fejlődött. E két módszer mellett azonban sokkal fontosabb a polarográfia kidolgozása. A polarográfia érdekes mérési eljárás, mely segítségével az ismeretlen iont tartalmazó oldatba különböző funkciójú elektródokat vezetnek, és az azokon átfolyó feszültség (V) és áramerősség (A) mérésével meghatározzák az oldatban lévő ionok mennyiségét és minőségét. A polarográfiát a cseh Jaroslav Heyrovský fejlesztette ki 1922-ben, és később vele együttműködve Gabriel Dušinskýnek is része volt a mérési eljárás finomításában, pontosításában. Jaroslav Heyrovský többek között a Magyar Tudományos Akadémia tagja is volt 1955-től – 1959-ben a találmányáért Nobel-díjat kapott.

Egy Nobel-díjas tudós munkatársának lenni nagy szakmai elismerés, és Gabriel Dušinský vegyészmérnöki tudásával elnyerte a nála jóval idősebb cseh kolléga bizalmát. Valószínűleg a baráti viszony kialakulásában az is közrejátszott, hogy Jaroslav Heyrovský is kiváló zeneértő ember volt, aki irodalommal is foglalkozott egy ideig. Érdekes páros lehetett a két vegyész, amikor épp zenéről beszélgettek, vagy netalán zenei találós kérdéseket tettek fel egymásnak. Feljegyezték Gabriel Dušinskýről, hogy félelmetes zenei emlékezete volt: akár egy rövid zenei részletről is képes volt felismerni számtalan zeneművet, és az ilyen játékok alkalmával mindig ő volt a győztes, bárki is lehetett a vetélytárs.

Gabriel Dušinský megérdemelte a Csehszlovák Tudományos Műszaki Társaság érdemérmét, ugyanis 73 szakmai írásával igyekezett előremozdítani a tudomány szekerét, ugyanakkor 13 tudományos újítás is a nevéhez fűződik. Javaslatait, eljárásait az ország gyógyszeripari cégei be is vezették a gyakorlatba.

Rendkívüli tudós volt Dušinský, mert nem csak zenélt, és eljárásokat dolgozott ki, hanem Jaroslav Heyrovský javaslatára Magyarországon és Németországban továbbképzéseket tartott a polarográfiáról. Itt kell megjegyeznünk, hogy kivételes nyelvtehetség is volt, mert – amint írják róla – tudott svédül, dánul, magyarul, és a legfontosabb világnyelveket is jól beszélte. Érdeke fűződött a nyelvtanuláshoz, mert így a külföldi gyógyszerészkönyveket olvashatta, és a fontosabbakat le is fordította. Tudományos célból eljutott Japánba is. A különös keleti nyelv elvarázsolta a szlovák vegyészt, és elhatározta, hogy megtanulja ezt is. Egyik ismerősével meg is osztotta tervét, mire nagy fejcsóválás és kétkedés volt a válasz. Dušinský viszont fogadást kötött, hogy elsajátítja a japánok nyelvét. A fogadást hamarosan megnyerte, és nemsokára ő lett az egyetlen akkreditált japán–szlovák tudományos-műszaki fordító.

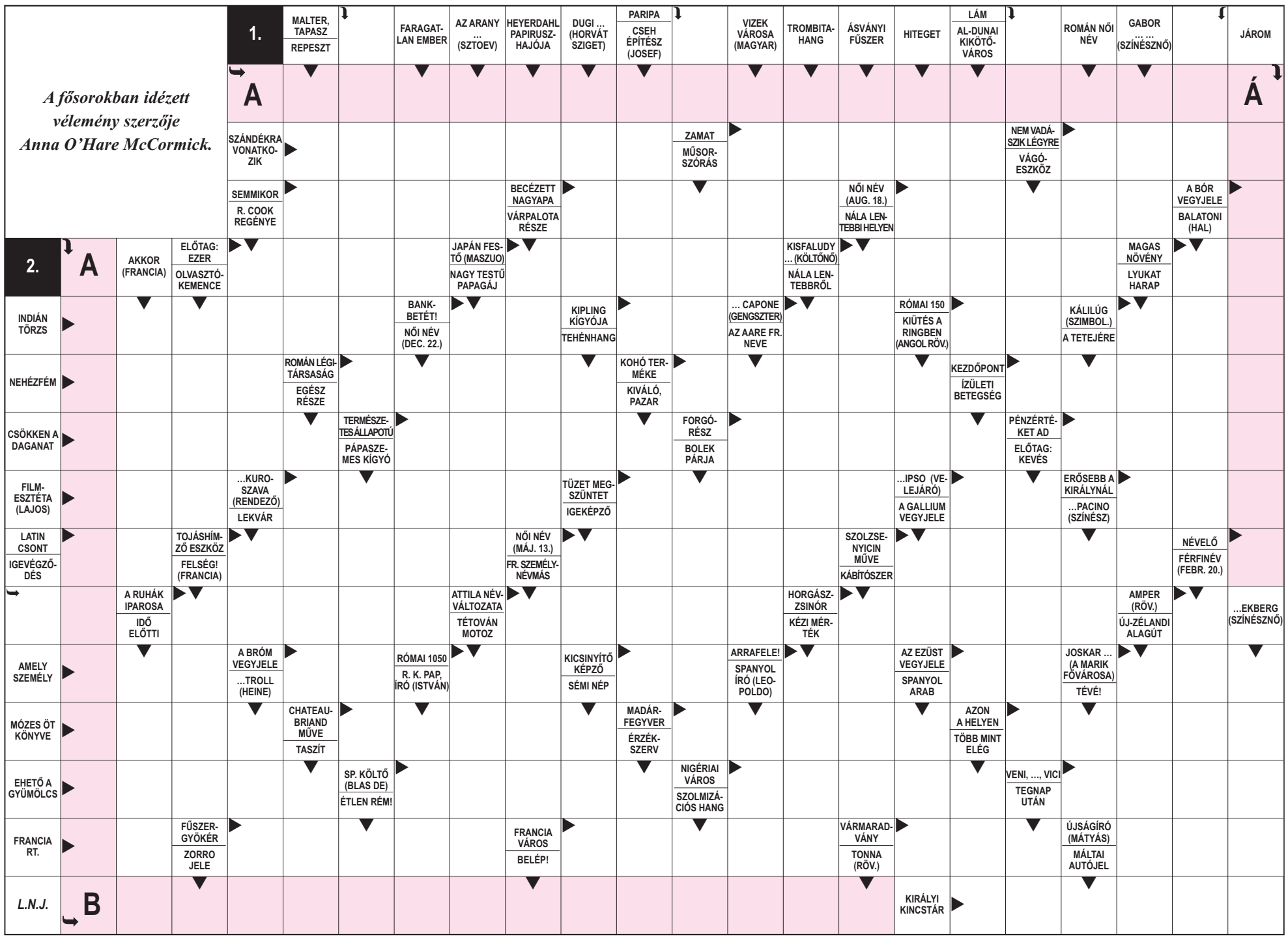

Február 4-i rejtvényünk megfejtése: ***... s a legerősebb barátságból is csak gyenge szerelem fejlődhet.***

A Bayern negyedszer lehet a legjobb a klubvilágbajnokságon

A Bayern München negyedszer lehet a világ legjobb klubcsapata, amennyiben a papírformát igazolva a mai döntőben legyőzi a mexikói Tigres UANL együttesét a koronavírus-járvány miatt decemberről februárra halasztott katari klubvilágbajnokságon.

A hétfői elődöntőben a bajorok hőse ismét a nemzetközi szövetség által a 2020-as esztendőben az év játékosának választott Robert Lewandowski volt, a lengyel csatár szerezte ugyanis csapata mindkét gólját az egyiptomi al-Ahli ellen 2-0-ra megnyert találkozón. A Bajnokok Ligája-győztes Bayern 1976, 2001 és 2013 után negyedszer érhet a csúcsra, amivel beérné az örökrangsor második helyén az olasz AC Milant, és már csak a hét diadalával rekorder Real Madrid lenne előtte. Sikere esetén a bajor csapat a német bajnokság és kupa, a Bajnokok Ligája, valamint az európai és német Szuperkupa megnyerése után a hatodik trófeáját gyűjtené be az előző idényhez kötődően. Ilyen bravúrra korábban csak az FC Barcelona volt képes 2009-ben.

A közép-amerikai rivális már azzal meglepetést okozott, hogy vasárnap a legjobb négy között 1-0-s sikerével felülmúlta a Libertadores Kupa-győztes brazil Palmeirast, mivel mindösszesze ötödször fordul elő, hogy nem a klubvilágbajnokságra kijutott európai és dél-amerikai csapat vívja a finálét, a CONCACAF-zónából pedig az UANL az első képviselő, amely megküzdhet a trófeáért. Korábban ez a bravúr 2010-ben a kongói Mazembe, 2013-ban a marokkói Raja Casablanca, 2016-ban a japán Kashima Antlers és 2018-ban az egyesült arab emírségekbeli al-Ain csapatának sikerült, de nyerni egyik sem tudott. Az UANL az elődöntőbe jutásért a dél-koreai Ulszan Hyundai gárdáját verte 2-1-re, a mexikóiak eddigi mindhárom gólját a francia válogatottal Eb-ezüstérmes André-Pierre Gignac szerezte.

A klub-vb 2005-ben váltotta fel a klubvilágkupát, amelyen kizárólag Európa és Dél-Amerika legjobb együttese csapott össze. A klubvilágbajnokságon a hat kontinens legrangosabb klubsorozatának győztese, valamint a házigazda szerepel. A megváltozott rendszer ellenére továbbra is kizárólag Dél-Amerikából és Európából került ki a győztes. A jogelőd klubvilágkupát is beleszámítva az eddigi 58 kiírásból 33-szor európai, 25-ször dél-amerikai diadal született. Az elmúlt években viszont nyomasztó az európai résztvevők fölénye: az előző hét kiírást egyaránt a BL-győztes nyerte, ahogy az elmúlt 13 alkalomból 12-szer európai csapat diadalmaskodott.

A döntőt és a bronzmérkőzést – romániai idő szerint 17, illetve 20 órától – az Education City Stadionban játsszák, amely a jövő évi világbajnokság egyik helyszíne is. A két mérkőzést élőben közvetíti az M4 Sport, illetve a Román Televízióban (TVR 1) a finálé látható élőben, a kisdöntő pedig felvételről (péntek 0.45 óra). A találkozók egyenes adásban követhetők a két adó honlapján (m4sport.hu, tvrplus.ro/exclusiv). A magyar köztelevízió adását bizonyos kábelszolgáltatók kódolhatják.

Robert Lewandowski (fehérben) a klub-vb-n is folytatta a gólgyártást. Fotó: AFP

Európai focikörkép

Franciaországban a PSG nyerte a Marseille elleni örökrangadót. Fotó: archyde

* *Angol Premier Liga, 22. forduló:* Aston Villa – West Ham United 1-3, Burnley – Manchester City 0-2, Fulham – Leicester 0-2, Leeds United – Everton 1-2, Tottenham – Chelsea 0-1, Liverpool – Brighton & Hove Albion 0-1; *23. forduló:* Aston Villa – Arsenal 1-0, Burnley – Brighton & Hove Albion 1-1, Fulham – West Ham United 0-0, Leeds United – Crystal Palace 2-0, Liverpool – Manchester City 1-4, Manchester United – Everton 3-3, Newcastle United – Southampton 3-2, Sheffield United – Chelsea 1-2, Tottenham – West Bromwich 2-0, Wolverhampton – Leicester 0-0. *Az élcsoport:* 1. Manchester City 50 pont/22 mérkőzés, 2. Manchester United 45/23, 3. Leicester 43/23.

* *Spanyol La Liga, 22. forduló:* Alavés – Valladolid 1-0, Athletic Bilbao – Valencia 1-1, Atlético Madrid – Celta Vigo 2-2, Betis – FC Barcelona 2-3, Huesca – Real Madrid 1-2, Levante – Granada 2-2, Osasuna – Eibar 2-1, Real Sociedad – Cádiz 4-1, Sevilla – Getafe 3-0, Elche – Villarreal 2-2. *Az élcsoport:* 1. Atlético Madrid 51 pont/20 mérkőzés, 2. FC Barcelona 43/21 (44-20), 3. Real Madrid 43/21 (37-19).

* *Olasz Serie A, 21. forduló:* Parma – Bologna 0-3, Lazio – Cagliari 1-0, AC Milan – Crotone 4-0, Fiorentina – Inter 0-2, Genoa – Napoli 2-1, Juventus – AS Roma 2-0, Benevento – Sampdoria 1-1, Sassuolo – Spezia 1-2, Atalanta – Torino 3-3, Udinese – Hellas Verona 2-0. *Az élcsoport:* 1. AC Milan 49 pont/21 mérkőzés, 2. Inter 47/21, 3. Juventus 42/20.

* *Német Bundesliga, 20. forduló:* Hertha BSC – Bayern München 0-1, Freiburg – Borussia Dortmund 2-1, Schalke 04 – Lipcsei RB 0-3, Augsburg – Wolfsburg 0-2, Hoffenheim – Eintracht Frankfurt 1-3, Mainz – Union Berlin 1-0, Mönchengladbach – 1. FC Köln 1-2, Bayer Leverkusen – VfB Stuttgart 5-2. *Az élcsoport:* 1. Bayern München 48 pont, 2. Lipcsei RB 41, 3. Wolfsburg 38.

* *Francia Ligue 1, 23. forduló:* Bordeaux – Lille 0-3, Dijon – Lyon 0-1, Lens – Olympique Marseille 2-2, Metz – Montpellier HSC 1-1, Paris St. Germain – Nimes 3-0, Reims – Angers 0-0, Stade Rennes – Lorient 1-1, St. Etienne – Nantes 1-1, Strasbourg – Brest 2-2, AS Monaco – Nice 2-1; *24. forduló:* Brest – Bordeaux 2-1, Lens – Stade Rennes 0-0, Lorient – Reims 1-0, Lyon – Strasbourg 3-0, Olympique Marseille – Paris St. Germain 0-2, Montpellier HSC – Dijon 4-2, Nantes – Lille 0-2, Nice – Angers 3-0, Nimes – AS Monaco 3-4, St. Etienne – Metz 1-0. *Az élcsoport:* 1. Lille 54 pont, 2. Lyon 52, 3. Paris St. Germain 51.

Fucsovics meccslabdákról verte Wawrinkát

Fucsovics Márton három mérkőzéslabdát hárítva legyőzte a háromszoros Grand Slam-bajnok svájci Stan Wawrinkát az ausztrál nyílt teniszbajnokság második fordulójában. A magyar Davis-kupaválogatott vezére a nyitókörben az ausztrál Marc Polmanst búcsúztatta.

Az előző négy összecsapásból az ATP-rangsorban 55. Fucsovics egyet tudott megnyerni, 2018-ban Genfben, amikor végül megszerezte karrierje eddigi egyetlen tornagyőzelmét. A 10.500 férőhelyes John Cain Arenában rendezett ötödik meccset a magyar játékos kezdte jobban, és 3:1-re elhúzott. A 35 éves olimpiai bajnok – aki 18. a világranglistán, de volt harmadik is – 4:4-nél utolérte őt, ám 5:5 után megint elbukta az adogatását, ami már a nyitószettjébe került.

A folytatásban a magyar teniszező bátor ütésekkel 4:0-ra vezetett, és alig 33 perc alatt dupla játszmaelőnybe került.

Az Australian Open 2014-es bajnoka azonban nem adta fel, a harmadik felvonás elején rögtön brékelt, majd a különbséget tartva szépített. A negyedik szett a másodikhoz hasonlóan ismét simábban alakult, a svájci 4:0-ra, majd 5:1-re elhúzott, és szűk három óra elteltével kiegyenlített.

Jöhetett a döntő játszma, ebben Fucsovics 4:3-nál elvette riválisa adogatását, de nem tudta kiszerválni a mérkőzést. Wawrinka újra „feltámadt", és rövidítésre mentette a szettet, amely, ötödik játszmáról lévén szó, nem hét, hanem tíz nyert pontig tartott. A tie-breakben az ellenfél a védjegyének számító fonák egyenesekkel 6-1-re meglépett, majd 9-6 után három meccslabdát nem tudott kihasználni. A hajrá egyértelműen Fucsovicsé volt, aki megfordította az állást, és 3 óra 59 perc elteltével boldogan terült el a pályán.

A harmadik körben a magyar éljátékosra a kanadai Milos Raonic vár, aki 14. a világranglistán, de 2016-os wimbledoni döntője után harmadik is volt. A 30 éves szervakirály mindkét eddigi találkozójukat megnyerte, ezeket Stuttgartban vívták füvön, 2018-ban és 2019-ben.

Fotó: Fucsovics Márton közösségi oldala

A meccs értékelése

* *Fucsovics Márton:* „Megszoktam, hogy a pályán nem mindig az történik, ami számomra a legideálisabb. Próbáltam koncentrált maradni, talán ezért nyertem. Hihetetlen buzdítást kaptam az itteni magyaroktól, emellett erős voltam mentálisan és fizikálisan is. Sokat vagyok a konditeremben, nagyszerű csapatom és erőnléti edzőm van, rengeteget tréningezünk, ennek az eredménye ez a siker. Ami Stant illeti, tudtam, hogy visszajön a harmadik szettben, nagyon kemény ellenfél és persze háromszoros Grand Slam-bajnok is."

* *Stan Wawrinka:* „Jól küzdött, kemény játékos, megérdemelte a győzelmet. A rövidítésben 6-1-nél egy kicsit elbizonytalanodtam, talán túlságosan jól akartam megjátszani a labdákat, nem teljesen készítettem elő az ütéseimet, és elkezdtem hibázni."

Eredményjelző

Ausztrál nyílt teniszbajnokság, férfi egyes:

* *1. forduló (a 64 közé jutásért):* Fucsovics Márton – Marc Polmans (ausztrál) 4:6, 6:3, 6:1, 6:7 (3-7), 6:3, Roberto Carballes Baena (spanyol) – Balázs Attila 7:5, 3:6, 6:2, 6:3;

* *2. forduló (a 32 közé jutásért)*: Fucsovics Márton – Stan Wawrinka (svájci, 17.) 7:5, 6:1, 4:6, 2:6, 7:6 (11-9)

Ausztrál nyílt teniszbajnokság, női egyes:

* *1. forduló (a 64 közé jutásért):* Babos Tímea – Ysaline Bonaventure (belga) 7:6 (7-0), 6:4, Danielle Collins (amerikai) – Ana Bogdan 6:3, 6:1, Bianca Andreescu (kanadai) – Mihaela Buzărnescu 6:2, 4:6, 6:3, Patricia Țig – Sorana Cîrstea 2:6, 1:6, Nina Stojanović (szerb) – Irina Begu 6:3, 6:4, Lizette Cabrera (ausztrál) – Simona Halep (2.) 2:6, 1:6

* *2. forduló (a 32 közé jutásért):* Anasztaszija Potapova (orosz) – Babos Tímea 6:2, 6:4, Sorana Cîrstea – Petra Kvitová (cseh, 9.) 6:4, 1:6, 6:1, Simona Halep (2.) – Alja Tomljanovic (ausztrál) 4:6, 6:4, 7:5.

Beszéljük meg!

Kommunikáció tanárok és diákok között

Kimondottan fontos, hogy a diákok és a tanárok között legyen egy egészséges kommunikáció, hiszen ennek hiányában nem működhet megfelelően egy tanügyi intézmény. Azonban kevés olyan diák van, aki el meri mondani a véleményét egy tanárnak, és még kevesebb, aki szembe mer menni egy oktató álláspontjával. Viszont ezek nélkül nem lehet érdemben fejleszteni.

Nagy-Bodó Szilárd

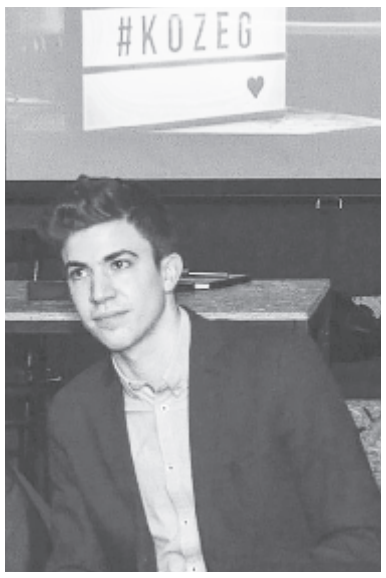

Szepessy László

Szerencsére vannak olyan diákok, akik fel mernek szólalni, sőt eseményeket is szerveznek, ahol a diákok kérdezhetnek az iskola vezetőségétől, politikusoktól és egymástól, valamint elmondhatják a véleményüket egy nyugodtabb környezetben. Ezt a célt szolgálják a Beszéljük meg! névre keresztelt események. A rendezvények kapcsán *Szepessy László* 12. osztályos tanulót, diákképviselőt, a Maros Megyei Magyar Diáktanács elnökét kérdeztük.

– Hogyan fogalmazódott meg a Beszéljük meg! rendezvény gondolata?

– Diákképviselőként az egyik legfontosabb feladatomnak azt tartom, hogy kapocs legyek a vezetőség és a diákság között, illetve, hogy végre megszülessen egy hiteles és hatékony kommunikáció. Természetesen már sokat beszélgettem a tanulókkal, volt arra is példa, hogy valaki felkeresett, mert el akart érni valamit a vezetőségnél. Azonban úgy gondoltam, hogy egy beszélgetősorozatot indítunk, a Beszéljük meg!-et, amire több diák is el fog jönni, értelemszerűen figyelembe véve a korlátozó intézkedéseket, és ezeken az alkalmakon kérdezhetnek a vezetőség tagjaitól és akár tőlem is. Én el tudom mondani, hogy milyen is a diákképviselői élet.

– Mi volt az első Beszéljük meg! témája?

– Három részre osztottuk ezt az eseményt. Az első részben velem beszélgettek, nekem tettek fel kérdéseket. Volt egy moderátor is, Dull Bence, ő kérdezett elsősorban, többek között például a megvalósításokról, arról, hogy hogyan szocializálódtam a tanárok és városi képviselők közegében, illetve beszámoltam az első félévi tevékenységemről. Ezt követően Hajdú Zoltán, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum aligazgatója beszélt arról, hogy miként fogunk visszatérni az iskolába, valamint elmondta, hogy a tanárok hogyan élik meg ezt az időszakot. A harmadik részben pedig Novák Csaba Zoltán szenátor is csatlakozott, ő az oktatás helyzetéről tájékoztatott, illetve beszámolt a romániai magyar képviselet oktatási céljairól is.

– Mi lesz ennek a rendezvénynek a jövője, avagy milyen témák várhatók még?

– Az alapvető témák a diákképviselői munka köré fognak épülni, és azt szeretném, hogy minél inkább be tudjam vonni a diákokat a vezetőségi tanács döntéseibe. Például az első eseményen jelen volt a Filmtekercs Klub vezetője; neki az volt a kérése, hogy legyen egy online platform, ahova az összes bolyais diákcsoportosulás fel tudja tenni a saját programjait, és ezáltal meg tudják osztani egymással. Én mediátor szerepet szeretnék vállalni a továbbiakban is, és a diákszervezeteknek, illetve a diákoknak segítséget szeretnék nyújtani. A Beszéljük meg! eseményeken bármelyik szervezet elmondhatja az ötleteit, gondolatait. Ezek lesznek a prioritások, illetve mindig felvetném az éppen aktuális problémákat, amelyek a vezetőségi üléseken merültek fel.

– Ti, diákok, hogyan élitek meg a visszatérést?

– Mi eléggé pozitívan fogadjuk. Persze jó érzés volt valamivel tovább aludni, és csak bekapcsolni a számítógépet, majd bejelentkezni órára. Azonban az osztálytársainkkal való találkozásokat nem pótolja semmi. Ezt a tényt alátámasztotta a rendezvény is, hiszen mindenki nagyon boldog volt, hogy végre találkozhatott társaival. Az aligazgató úr is most látta először élőben azokat a kilencedikeseket, akiket amúgy tanít. Kulturáltan és betartva az előírásokat tudtunk találkozni. Véleményem szerint mindenki azt várta, hogy vissza tudjunk térni. Nyilvánvalóan az élet nem lesz ugyanolyan, mint amilyen volt a járvány előtt, de fontos, hogy visszatérjünk, tudjunk tanulni és egymással találkozni.

– Jelenleg Marosvásárhely a sárga zónához tartozik. Tehát az elemi iskolások, illetve a ciklusvégző diákok térhettek vissza az iskolák padjaiba. Végzősként milyen lesz visszaülni a padba, és újra belecsöppenni abba az osztályközösségbe, aminek a része vagy?

– Én pont a járvány előtt váltottam osztályt, és 11. osztály első félévében lettem ennek az osztálynak a tagja. Már kezdtem egyre jobban megismerni az új osztálytársaimat, kezdtem egyre jobban szocializálódni, és akkor megérkezett a koronavírus. Igazából egy évig nem is láthattam az új osztálytársaimat. Nagy örömmel és lelkesedéssel tölt el, hogy visszatérhetek az iskolapadba, és ismét személyesen találkozhatom velük. Az online találkozások olyanok, mint amikor számítógépen, elektronikus formában olvasunk egy könyvet, a személyes találkozások pedig az igazi könyveket jelképezik. Úgy gondolom, hogy nagy kihívás lesz, de fontos az, hogy megtaláljuk az utunkat, ami valami felé vezet. Meg kell határozzuk a célunkat, és lépésről lépésre kell közeledjünk felé.

– Meglátásod szerint hogyan fog alakulni számotokra a líceum befejezése? Mennyire látod esélyesnek a hagyományos programokat?

– Vezetőségi ülésen is arról beszéltünk, hogy milyen lesz a ballagás, és hogy egyáltalán lesz-e szalagavató. Az a szerencse, hogy mindkettő lesz, viszont most az a kérdés, hogy milyen formában. Ezt a járványhelyzet alakulása nagyban tudja befolyásolni. Tavaly szeptemberben volt a ballagás, ami kicsit furcsa volt, de a hagyományos menete megvolt, hiszen először volt egy istentisztelet, majd az utolsó osztályfőnöki órák következtek, és magát a ballagást a vár udvarán sikerült megszervezni. A vezetőtanácsnak a jelenlegi álláspontja az, hogy idén is hasonló formában fogjuk megszervezni a ballagást, annyi eltéréssel a tavalyihoz képest, hogy idén május-júniusban, tehát a megszokott időben. Még hozzátenném, hogy a Bolyai Kollégiumnak köszönhetően felújították a Bolyai sportpályáját, és remélem, hogy végre használhatjuk is, például a tanár–diák mérkőzések alkalmával.

– Az online oktatással lemaradtatok a tananyaggal, vagy tudtátok tartani a lépést?

– Vannak olyan iskolák Erdélyben, ahol megvan az a platform, az a háttérsegítség, ami a haladást lehetővé tette. Ez az elsősorban az elméleti líceumokra vonatkozik, hiszen itt óriási segítség, hogy egy régi tankönyv helyett elérhetővé válik más dokumentumok világa az internetnek köszönhetően, és bárminek utána lehet nézni. Szerencsére voltak olyan tanárok, akik megtalálták a megfelelő módozatokat ahhoz, hogy hasznos információval halmozzanak el minket, diákokat. Viszont ebben a kérdésben mindig a szaklíceumokat emelném ki, hogy ők a gyakorlatot, például egy autószerelést hogyan tudtak megvalósítani. Online biztosan nem, ez egyszerűen elképzelhetetlen. Épp most válik a Gheorghe Şincai Szakképző Líceum diákszervezete is az MDT tagjává; a diákjaik is elmondták, hogy számukra ez az időszak kínszenvedés volt. Továbbá felmerül, hogy a munkaerőpiacon hogy fogják elfogadni őket, hiszen ők – önhibájukon kívül – nem tudtak gyakorlatozni. De az online oktatás hátrányai nemcsak a szaklíceumokat érintik, hanem a nem annyira erős elméleti líceumokat is. Számukra is gondot jelentett ez az időszak, hiszen példának okáért tudjuk, hogy a román nyelv oktatása mennyire fontos, szemtől szemben pedig a tanárok is sokkal jobban, interaktív módszerek segítségével tudják átadni a tananyagot, ezt online teljesen másképp lehet megvalósítani. Az online oktatásra nem lehetett felkészülni, senki nem számított rá, hogy ez egyik pillanatról a másikra bekövetkezhet, és a tanárok nem voltak felkészülve. Volt olyan nagyon haladó gondolkodású tanár, aki egyből online kvízeket és hasonlókat állított elő, azonban a legtöbb oktató nem tudta, hogy hogyan kellene reagáljon erre az egész helyzetre, mindezt pedig a tananyag leadása és ennek következtében a diákok szenvedték meg.

– Hamarosan elballagtok, és már nem lesztek középiskolások. Ezt követően mi lesz a Maros Megyei Magyar Diáktanács sorsa?

– Eddig minden képzésemen azt hallottam, hogy a jó vezetők nemcsak saját magukra gondolnak, hanem szem előtt tartják azt a feladatot is, hogy új utánpótlást neveljenek ki. Erre én és a velem egyidős társaim mindig nagy hangsúlyt fektettünk, és képeztük a fiatalabbakat. Március elején kerül sor az MDT kongresszusára, ahol a mi nemzedékünk le fog mondani, de úgy gondolom, hogy nyugodt szívvel tudom átadni a stafétát, mert vannak nagyon ügyes diákok, akik majd fogják tudni folytatni a munkánkat.

Délvidéki számvetés

A Hagyományok Háza Hálózat – Vajdaság beszámolója

A Hagyományok Háza Hálózat – Vajdaság a nehézségek ellenére is tartalmas évet zárt. A gazdag programsorozatot *Juhász Gyula*, a hálózat munkatársa értékeli.

„Az első negyedév kezdetén megtartottuk a III. Dúrmoló téli népzenei táborunkat Tóthfaluban: tizenegy csoportban kilencven résztvevővel foglalkoztunk. Újdonságnak számított, hogy az eddigi években meghirdetett szekciók mellett kezdő és haladó furulyaoktatást, középhaladó hegedű, valamint tamburaoktatást is tarthattunk. A táborban a gyermekek s fiatal felnőttek napi nyolc órát muzsikáltak és énekeltek intenzíven. A rendezvényen néptáncpedagógusok népi játszóházat és táncházat tartottak, muzslyai népmesemondók meséltek a táborlakóknak. A rendezvényt gálaműsorral zártuk, amelyen minden résztvevő bemutathatta, mit is tanult az öt együtt töltött nap alatt.

A februári Dúr-moll fiatal népzenészek csókai találkozóján a fiatalok a vajdasági táncházas zenekarokról hallhattak előadást a hetvenes évektől kezdve. Az elhangzottakat fényképek, hangfelvételek és videófelvételek színesítették. Az igényes program gálaesttel zárult.

Békéscsabán rendezték március elején a Kárpát-medencei népi textilfesztivált, amelyen a szervezők a mai életünkbe illeszthető textíliákra helyezték a hangsúlyt. A konferencia mellett megnyílt *Népi textíliák mai életünkben* című pályázati kiállításon a délvidékiek szép sikereket értek el: a résztvevők számos díjjal térhettek haza.

A farsangi időszak érdekes színfoltjai voltak a Cseszák Balázs és Cseszák Korcsik Anikó házaspár bemutató órái óvodásoknak és iskolásoknak. Természetesen e vigalmi időszakban a művészek az énekre és a táncra helyezték a hangsúlyt. Ugyancsak a házaspár állt élére a nemzeti összetartozás napjára meghirdetett *Körbetáncoljuk a Kárpát-medencét* kezdeményezés délvidéki megvalósításának, amelynek keretében vajdasági tánccsoportok is megosztották videón a környékre jellemző táncaikat.

Az immár hagyománnyá vált viseletkészítő tanfolyamokra 2020-ban már túljelentkezés volt. A foglalkozásokat még két alkalommal megtartottuk az év elején, majd az oktatás online formában folytatódott. A nyári könnyítések nyomán személyes részvétellel szerveztük meg júliusban a záróvizsgát, amelyen tizennégy hallgató adhatott számot tudásáról. Az elkészült darabokat kiállításokon mutattuk meg a nagyközönségnek.

A korlátozások miatt szeptemberben öt helyszínen, Magyarszentmihályon, Óbecsén, Hajdújáráson, Topolyán és Zentán rendeztük meg a Szent Mihály-napi táncháztalálkozót és sokadalmat. A programsorozaton mintegy kétszáz fő vett részt, a hangulat – a Pannon RTV jóvoltából – az egész délvidéki magyarsághoz eljutott. Különösen emlékezetes maradt számomra a zentai találkozó után rendezett táncház, amelyen három-négy zenekar húzta a talpalávalót az egybegyűltek nagy örömére.

Varázskosár címmel az óvodásoknak készített interaktív foglalkozások a 2020-as évben is folytatódtak: vajdasági néptáncoktatók, szakemberek, népzenészek látogattak el óvodákba interaktív foglalkozásokat tartani, illetve óvodások látogattak el a helyi magyar egyesületek épületében rendezett foglalkozásokra.

A *Ricsaj – Találkozás a népművészettel* programot két helyszínen szerveztük meg, s a hagyományoknak megfelelően vajdasági néptáncoktatók, néptáncosok, zenészek, mesemondók, kézművesek tartottak bemutatót és foglalkozásokat a gyerekeknek.”

Isten éltesse sokáig Szőcs Rózát!

Ezúton köszöntjük tagunkat, Szőcs Rózát, aki szeretetben, sok bölcsességre szert téve 101. évét tölti. Jó egészséget, boldogságot és békességet kívánunk neki!

A Nyugdíjasok Önsegélyző Pénztára marosvásárhelyi fiókjának munkaközössége

Figyelni, segíteni, együttérezni!

Február 11. a betegek világnapja

***„A mi betegségeinket viselte, és a mi fájdalmaink nehezedtek rá...”* (Iz 53,4)**

Idén, a betegek világnapján a szokottnál jobban figyelünk a testi-lelki betegségekben szenvedőkre, akiknek száma ugrásszerűen megnövekedett a Covid-járvány következtében. A böjti időszak küszöbén, amikor az értünk szenvedő Krisztusból kiáradó megtisztító és cselekvő szeretetre ösztönző erővel töltekezhetünk, kívánok minden testi-lelki betegségtől szenvedőnek türelmet, kitartást és erőt. Isten áldása legyen rajtuk, hogy felismerhessék: a megpróbáltatásaikban nincsenek egyedül, és szenvedéseik révén teremtik meg a szeretet, az odafordulás, a szolidaritás gyümölcseit. Krisztus önfeláldozó szeretete vezesse azokat, akik beteg embertársaink szenvedéseinek enyhítésében vállalnak kiemelkedő szerepet!

Sófalvi Sándor Szabolcs, Marosszentgyörgy polgármestere

Marosvásárhely nyugdíjasai figyelmébe

A Marosvásárhelyi Szociális Igazgatóság segítséget nyújt az elektronikus (kártya típusú) étkezési utalványok érvényesítéséhez, felhasználásához

A Marosvásárhelyi Szociális Igazgatóság felhívja mindazon 800 lej értékű minimális nyugdíjjal rendelkező, 75 évet betöltött személy figyelmét arra, hogy a 115/2020-as sürgősségi kormányrendelet alapján kiosztott elektronikus (kártya típusú) étkezési utalványok érvényesítését, felhasználását illetően telefonos, illetve technikai segítséget biztosít.

Ennek értelmében a fent említett lakosok, akik még nem aktiválták kártyáikat, hétfőtől péntekig 8-14 óra között vehetik fel a kapcsolatot a Marosvásárhelyi Szociális Igazgatósággal a 0365/430.859 telefonszám 112-es belső vonalát tárcsázva.

A Marosvásárhelyi Szociális Igazgatóság

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó
  - információ - 118-932
  - általános - 118-800
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
  - gyermekeknek - 0265/210-177

Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330

- Optika-Optofarm - 0265/212-304
  - 0265/312 436
  - 0265/250-120
  - 0265/263 351
- Optolens szemsebészet - 0265/263-351
- Marmed - 0265/250-344
  - járóbeteg-rendelő: - 0756-468-658
  - 0729-024-380
  - Labor - 0751-114-307

e-mail: marmed@marmed.ro, www.marmed.ro

- Dora Optics - 0733-553-976
- Dora Medicals - 0265/212-971
- Radiológia, echográfia Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446
- Emma vendéglő, hidegtálak készítése - 0365/404-664
- Prefektúra - 0265/266-801
- RDS–RCS - 0365/400-401
  - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-801-929
  - vidék - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928
  - 0800/800 928
- Aquaserv:
  - hideg víz-csatorna - 0265/215-702
  - közönségszolgálat - 0265/208-888
  - központ - 0265/208-800
  - 08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119
  - 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865 koporsók, kellékek, - 0745-606-215
  - koszorúk - 0745-606-269
  - és halottszállítás - 0758-047-604
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442
  - 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

radio.kptv.ro
KPTV
THE ROCK STATION
radio.kptv.ro

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polirozás, viaszozás
– szőnyegmosás
Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

BÚZÁT vásárolunk. Tel. 0722-396-107. (10457)

LAKÁS

KIADÓ külön bejáratú, bútorozott, kétszobás tömbházlakás Marosvásárhely főterén. Részletek a 0720-999-792-es telefonszámon. (sz.-l)

MINDENFÉLE

MOSÓGÉPET és hűtőszekrényt javítok. Tel. 0755-825-502. (10678-l)

TETŐFEDŐ KFT. vállal tetőkészítést bármilyen anyagból, ácsmunkát, cserépforgatást, festést, meszelést, szigetelést stb. Tel. 0742-344-119. (10727-l)

VÁLLALUNK tetőjavítást, bádogosmunkát, szigetelést, csatornakészítést és bármilyen javítást. Tel. 0759-467-356. (10600)

FAMETSZÉST, permetezést vállalok. Tel. 0770-621-920. (10712)

MEGEMLÉKEZÉS

Szomorú szívvel emlékezünk február 11-én a szeretett férjre, apára, nagyapára, apósra, KOLLÁR ISTVÁNRA (Potyi), halálának 7. évfordulóján. Emlékét szívünkben őrizzük. Szerettei. (sz.-l)

Fájó, megtört szívvel emlékezünk február 11-én TANÁSZI KÁROLYRA, aki ezelőtt öt évvel 68 éves korában eltávozott közülünk. Emlékeznek rá gyermekei családjukkal, testvérei családjukkal és élettársa. Nyugalma legyen csendes! (10758-l)

Fájó szívvel tudatjuk, hogy a szeretett férj, édesapa, após, apatárs, rokon és szomszéd,

MÁRTON SÁNDOR

életének 74. évében rövid szenvedés után megpihent.
Temetése 2021. február 11-én, csütörtökön 14 órától lesz a balavásári temetőben.
Búcsúzik tőle fájó szívű felesége, fia és menye, a közeli és távoli rokonok.
Nyugodjon békében!
„Mert csak az hal meg, akit elfelejtenek.”
(10749-l)

DORA OPTICS

SZAKORVOSI VIZSGÁLATOK IDŐPONTJA A DORA OPTICS KABINETEKBEN

MAROSLUDAS:
MINDEN HÉTFŐN.
IDŐPONTFOGLALÁS: 0735-786.853

DICSŐSZENTMÁRTON:
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.
IDŐPONTFOGLALÁS: 0736-386.353

SZÁSZRÉGEN (LIBERTĂȚII):
HÉTFŐN ÉS CSÜTÖRTÖKÖN.
IDŐPONTFOGLALÁS: 0733-553.971

SZÁSZRÉGEN (CARDINAL):
KEDDEN ÉS CSÜTÖRTÖKÖN DR. SZATMÁRI JUDITTAL
ÉS HAVONTA EGYSZER DR. MADARAS ZOLTÁN.
IDŐPONTFOGLALÁS: 0728-908.856

MEDGYES, SZEBEN MEGYE:
LÁTÁSVIZSGÁLAT KEDDEN, SZERDÁN ÉS CSÜTÖRTÖKÖN.
IDŐPONTFOGLALÁS: 0735-830.678

NYÁRÁDSZEREDA:
LÁTÁSVIZSGÁLAT MINDEN KEDDEN.
IDŐPONTFOGLALÁS: 0733553973

MAROSVÁSÁRHELY (KÖZPONT):
MINDEN NAP.
IDŐPONTFOGLALÁS: 0733553976

MAROSVÁSÁRHELY (TUDOR):
HÉTFŐ, KEDD, CSÜTÖRTÖK, PÉNTEK.
IDŐPONTFOGLALÁS: 0755-088.379

MCA Health Care
ORVOSI LABORATÓRIUM
www.health-care.ro Tel/fax: 0365-882747
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt páciensek!

Az MCA Health Care orvosi laboratórium folyamatosan a betegek rendelkezésére áll, és a fokozott biztonsági előírásokat betartva, a COVID–19-járvány idején is elvégzi az egészségügyi biztosítópénztár által megtérített laboratóriumi vizsgálatokat.

Laboratóriumi mintavételre hétfőtől péntekig 7–11 óra között várjuk önöket.

Könyv- és CD-eladásból finanszírozzák a Csűrszínház székely kapujának felújítását

A Mikházi Csűrszínházi Egyesület újra kiadta a Székely Szabó Zoltán által összeállított és gondozott *Szerencsés jó estét kívánok e háznak...* című – Széllyes Sándor, a Székely Népi Együttes egykori, közismert tagjáról, énekeséről, mókamesteréről szóló – kötetet, amelyhez az előadásokat tartalmazó CD-melléklet is tartozik. Ugyanakkor újra megjelent a 15 évvel ezelőtt kiadott – Széllyes Sándor és Kerekes Tóth Erzsébet népdalkettőseit rögzítő – CD-lemez is.

A kiadványok megvásárolhatók a Bookman kiadó Dózsa György utca 22. szám alatti könyvesboltjában naponta 9-18 óra között, valamint online a www.antikvarius.ro honlapon.

Az egyesület a könyv és a lemezek eladásából származó bevételből szeretné finanszírozni a Csűrszínház bejáratánál felállított székely kapu felújítását. A renoválásra adományokat is elfogadnak. A pénzt a RO11BRMA0999100067886513-as bankszámlaszámra lehet átutalni.

NŐSZEMKÖZT
PÉNTEK 20⁰⁰
ETV ERDÉLYI MAGYAR TELEVÍZIÓ

Marosvásárhelyi Rádió România
www.marosvasarhelyiradio.ro
96 FM
106,8 FM
1323 AM

NON STOP
állunk rendelkezésedre!
RexoGold
a te zálogházad
Str. Frantz Liszt nr. 11
Telefon: 0265 - 25.11.11
Mobil: 0748 - 25.11.11
www.rexogold.ro
*A sepeken látható termékek csak szemléltető jellegűek